

Κωδικός: 3087

ΜΑΚΙΣΤΙΑ

ΤΡΙΜΗΝΙΑΙΑ ΕΦΗΜΕΡΙΔΑ ΤΟΥ ΣΥΛΛΟΓΟΥ ΜΑΚΙΣΤΑΙΩΝ ΟΛΥΜΠΙΑΣ

Έτος 12ο • Ιούνιος - Ιούλιος - Αύγουστος 2008 • Τεύχος 54 • Τιμή: 0,03 Ευρώ
 Διεύθυνση εφημερίδας: Ν. Πλαστήρα 202, Άγιοι Ανάργυροι Τ. Κ. 135 62 • e-mail: makistia@gmail.com

Ένα χρόνο μετά...

Ένας χρόνος μετά την καταστροφή και εμείς ακόμα προσπαθούμε να αποτιμήσουμε το μέγεθός της και συνάμα να διακρίνουμε τις πιθανές προοπτικές που διαγράφονται για το μέλλον. Έχουμε, δυστυχώς, την εντύπωση, που πάει να γίνει βεβαιότητα, πως τώρα μόλις αρχίζουμε να συνειδητοποιούμε τις πτυχές του δράματος και να αντιλαμβανόμαστε καλύτερα τις συνέπειες της μεγάλης απώλειας.

Ένα χρόνο μετά, όποιος ανηφορίζει από τη Ζαχάρω προς τα χωριά μας, παρακολουθεί με κομμένη την ανάσα το κιτρινόμαυρο τοπίο που απλώνεται ως εκεί που φτάνει το μάτι και όσο κι αν προσπαθεί να θυμηθεί το παρελθόν, η ανάμνηση του παραδείσου που χάσαμε φαίνεται τόσο μακρινή, που ο νους δυσκολεύεται να την ανακαλέσει. Και αυτό είναι που δίνει ακόμα περισσότερο πόνο. Όταν πλησιάζεις στο σημείο που τόσοι άνθρωποι έχασαν άδικα τη ζωή τους, αρνείσαι να κατανοήσεις το πώς και το γιατί αυτού του πρωτοφανούς για τη σύγχρονη πραγματικότητα δυστυχήματος. Όταν τέλος φτάνεις στη Μάκιστο και βλέπεις τον διαλυμένο οικισμό, αφουγκράζεσαι την ερημιά του, αναζητάς τους χαμένους ήχους και τις μυρωδιές, τους ανθρώπους που έφυγαν πρόσφυγες

στα γεράματά τους στην Αθήνα, βλέπεις τα κοντέινερς που φιλοξενούν ακόμα τους γέροντες των ογδόντα και ενενήντα χρόνων, που παρ' όλα αυτά φαίνεται να αντέχουν και τούτο το χτύπημα, όταν η ζωή τους περιορίστηκε κάτω από ένα κλιματιστικό, γιατί αλλιώς η αφόρητη ζέστη δεν αντέχεται, όταν ο δεύτερος χειμώνας της απόγνωσης βρίσκεται προ των πυλών, είναι πολύ δύσκολο να μείνεις ψύχραιμος, κάνοντας λογικές αναλύσεις και να συζητάς χροναδιαγράμματα για την ανοικοδόμηση των κατοικιών. Είναι πολύ δύσκολο για αυτούς να δώσουν κι άλλη παράταση στην αντοχή τους, να διεκδικήσουν το δικαίωμά τους να εκφράσουν άποψη για το σπίτι τους, να πάρουν την υπόθεση στα χέρια τους. Και αυτό είναι μεγάλη αδικία και πίκρα. Ακόμα και ο Σύλλογός μας, που μέχρι χτες καμαρώναμε πως είναι φορέας που εκφράζει τη δυναμική της μικρής κοινωνίας μας, φαίνεται πως λίγα πράγματα μπορεί να διαχειριστεί, μη έχοντας κάποιο θεσμικό ρόλο που να του δίνει το τυπικό δικαίωμα του «διεκδικείν». Σκοντάφτοντας πάνω στην «ιδιωτική» αντίληψη του «ζειν» και του «πολιτεύεσθαι». Είναι φανερό πως η κοινωνία μας δεν είναι ώριμη για να αντιληφθεί την ισχύ της συλλογικής φωνής.

Έτσι, αν και φαίνεται άσκοπο, χωρίς δύναμη να επηρεάσει τις αποφάσεις των ανθρώπων που εμπλέκονται στο παιχνίδι της ανασυγκρότησης του τόπου μας, αφού η κατακερματισμένη σκέψη

μια καταστροφή, να φτάσει στο σημείο να μετατραπεί σε δυστύχημα, που στοίχισε τη ζωή σε τόσους ανθρώπους. **Γιατί οι υπηρεσίες και οι φορείς που εμπλέκονται στην ιστορία αυτή δεν κα-**

και βούληση των ανθρώπων που «έπαθαν», αδυνατεί, προς το παρόν τουλάχιστον, να γίνει φωνή έντονης αντίδρασης στην προκαθορισμένη μοίρα, εμείς θα θέλαμε παρ' όλα αυτά να υπογραμμίσουμε μερικά σημεία, να θέσουμε προβληματισμούς για όσα μας αφορούν.

Ένα θέμα που δεν συζητείται, παρά μονάχα ψιθυρίζεται σε κλειστά πηγαδάκια ή το πολύ, πολύ διατυπώνεται από μεμονωμένες φωνές, που βιώνουν τον πόνο της απώλειας των αγαπημένων τους προσώπων, είναι η υποχρέωση της Πολιτείας να ερευνήσει σε βάθος τα αίτια αυτής της καταστροφής. Όταν χάνονται τόσοι άνθρωποι σε μια σύγχρονη και οργανωμένη κοινωνία με τέτοιο αδικαιολόγητο τρόπο, θα πρέπει να αναζητηθούν οι λόγοι που συνετέλεσαν ώστε ένα ατυχές γεγονός,

λούνται να δώσουν λόγο; Ποιος ήταν ο ρόλος τους πριν, κατά τη διάρκεια και μετά την καταστροφή; Έπραξαν το χρέος τους;

• Πολλοί μιλάνε για τις αναγεννητικές δυνάμεις της φύσης, η οποία θα βρει τον τρόπο να επουλώσει τις πληγές της. Οι περισσότεροι όμως μιλούν χωρίς να λαμβάνουν υπόψη τους, αφενός μεν τις ραγδαίες αλλαγές του κλίματος και αφετέρου την ανυπαρξία ενδιαφέροντος από τους φορείς και τους πολίτες, οι οποίοι φαίνεται να μην έχουν ακόμα βρει τον τρόπο να αφυπνισθούν και να προβούν σε ενέργειες που θα ενισχύσουν το έργο της φύσης. Αντί για αυτό ακούγονται σχέδια για τη συνέχιση της εκμετάλλευσης της καμμένης γης, για καινούργιους δρόμους που σχεδιάζονται να

Συνέχεια στη σελ. 5

Διαβάστε σ' αυτό το τεύχος

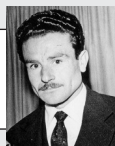
σελ. 8

24 Αυγούστου 2007 - Αφηγήσεις

σελ. 10

Τα παιδιά γράφουν

σελ. 12 - 15

Προσωπογραφίες
 Νίκος Πόθος

Σημείωση της έκδοσης

Η «Μακιστία» συνεχίζει την έκδοσή της ένα χρόνο μετά την καταστροφή. Συνεχίζει να μας θυμίζει ότι υπάρχουν Μακισταίοι που δεν ασχολούνται μόνο με τα του «οίκου τους». Υπάρχουν ακόμα κάποιοι, που προσπαθούν να αγγίξουν, να αναδείξουν και να ενημερώνουν τους συμπατριώτες, για την δραματική κατάσταση που βρέθηκε ο τόπος μας και την πορεία για την επίλυση του προβλήματος. Και μάλιστα πολλές φορές αφήνοντας στην άκρη την προσωπική τους άποψη, στο όνομα της ενότητας των μελών του Συλλόγου. Σαν συντακτική επιτροπή πιστεύουμε ότι πικρίες, παράπονα και ακραίες συμπεριφορές δεν ωφέλησαν σε τίποτα. Χάθηκε πολύτιμος χρόνος και η «αναγέννηση» που προσμέναμε, δεν φαίνεται πουθενά. Ένα χρόνο μετά, εκείνο που βλέπουμε είναι ότι ο τόπος μας ΚΑΤΑΣΤΡΑΦΗΚΕ, οικονομικά, περιβαλλοντολογικά και οι άνθρωποι του υποφέρουν ψυχικά. Μπορούμε να κάνουμε κάτι; Θέλουμε να κάνουμε κάτι; Ας το κάνουμε λοιπόν.

Ας τους μιμηθούμε

Βλάχου-Κουτσογιαννάκη Γιωργία	€100
Δημόπουλος Γιώργος του Χρίστου (Καναδά)	€30
Λυκογιάννης Κωνσταντίνος (Ν.Υόρκη)	\$ Αμ. 100
Χριστάκης Παναγιώτης	€20
Σφακιανάκης Ιωάννης (Σύζ. Λίτσας Ε. Λουμπή)	€50
Συμπατριώτισσα, μετανάστρια που κρατά την ανωνυμία της	€50

Η Μακιστία και ο Σύλλογος ευχαριστούν τους παραπάνω φίλους για την οικονομική ενίσχυση που απέστειλαν.

Για όσους και όσες ενδιαφέρονται να ενισχύσουν οικονομικά την προσπάθεια αποκατάστασης της Μακίστου, ο Σύλλογος Μακισταίων άνοιξε στην Εμπορική Τράπεζα (Εμπορική Bank) λογαριασμό με αριθμό 86182793.

ΜΑΚΙΣΤΙΑ

**ΕΝΗΜΕΡΩΤΙΚΟ-ΕΚΠΟΛΙΤΙΣΤΙΚΟ
ΟΡΓΑΝΟ ΤΟΥ ΣΥΛΛΟΓΟΥ
ΜΑΚΙΣΤΑΙΩΝ ΟΛΥΜΠΙΑΣ**

**ΙΔΙΟΚΤΗΣΙΑ: ΣΥΛΛΟΓΟΣ
ΜΑΚΙΣΤΑΙΩΝ ΟΛΥΜΠΙΑΣ
«Η ΜΑΚΙΣΤΟΣ»**

Ν. Πλαστήρα 202, Άγιοι Ανάργυροι
Τ.Κ. 135 62, τηλ: 210-2285341

Εκδότρια:

Δήμητρα Κοκκαλιάρη

Συντακτική Επιτροπή - Συνεργάτες:

Αγγελική Ρήγα
Βασιλική Αβραμοπούλου
Διονύσης Κοκκαλιάρης
Στάθης Κρουστάλης
Χριστίνα Γρηγοροπούλου

Διεύθυνση αλληλογραφίας:

Νεΐγύ 4, Άνω Πατίσια
Τ.Κ. 11144, τηλ: 210-2285341

**Ηλεκτρ. ταχυδρομείο:
makistia@gmail.com**

***

- Ανώνυμες επιστολές δε δημοσιεύονται.
- Χειρόγραφα δεν επιστρέφονται.
- Τα άρθρα, οι συνεργασίες και οι αγγελίες δημοσιεύονται δωρεάν.
- Τα ενυπόγραφα άρθρα δεν εκφράζουν απαραίτητα τη σύνταξη της εφημερίδας.

**Ηλεκτρονική Σχεδίαση Εντύπου
Επιμέλεια - Διεκ/ση έκδοσης
Καρπούζη Αριστέα & Υιοί Ο. Ε.**

**Εκδόσεις - Γραφικές τέχνες
Θεοδοσίου 23 & Πετροπούλεως Ίλιον
Τηλ-fax: 210 2619003 - 210 2619696
e-mail: karpouzi@otenet.gr**

Κοινωνικά

Γάμοι

• **Ο Παύλος Παναγιώτης** του Γιάννη και της Διαμάντως και η **Αιμιλία Βελισσαράκου**, τέλεσαν το γάμο τους στις 5 Αυγούστου 2008, στον Ιερό Ναό Αγίου Δημητρίου Ψυχικού.

Ο Σύλλογος και η Μακιστία εύχονται στους νεόνυμφους να ζήσουν.

Γεννήσεις

• **Η Μαρία Ζέρβα-Καραγιάννη** και ο σύζυγός της **Κανέλλος Καραγιάννης** απέκτησαν στις 4 Αυγούστου 2008 το τρίτο τους παιδάκι και είναι αγόρι.

• **Η Παρασκευή Λαμπροπούλου** του Παύλου και ο σύζυγός της **Παύλος Πανηγύρης** στην Αδελαΐδα της Αυστραλίας, την 1 Αυγούστου 2008 απέκτησαν αγοράκι και θα το ονομάσουν Νικόλαο.

• **Ο Δημήτρης (Μίμης) Γουργούλης** του Γεωργίου και η σύζυγος του **Ανδριανή**, στις 24 Αυγούστου 2008, απέκτησαν αγοράκι.

• **Ο Πόθος Τηλέμαχος του παπά-Γρηγόρη** και η σύζυγός του **Μαργαρίτα**, στις 28 Απριλίου 2008, απέκτησαν αγοράκι.

Ο Σύλλογος και η Μακιστία εύχονται να ζήσουν τα νεογέννητα, να είναι τυχερά και να τα χαίρονται οι γονείς τους.

Βαφτίσεις

• **Ο Αναστάσιος (Τάσης) Κοκκαλιάρης** του Παναγιώτη και η σύζυγός του **Γεωργία**, βάφτισαν το αγοράκι τους, στις 21 Ιουνίου 2008 στην Αγία Αναστασία Περισσού και το ονόμασαν Παναγιώτη.

• **Ο Δημήτρης (Μίμης) Γουργούλης** του Γεωργίου και η σύζυγός του **Ανδριανή**, βάφτισαν την κορούλα τους στις 8 Ιουνίου 2008, στον Άγιο Νικόλαο Ζαχάρως και την ονόμασαν Παναγιώτα.

• **Η Ιωάννα Δημοπούλου** του Ανδρέα και της **Δήμητρας Λαμπροπούλου** και ο σύζυγός της **Γιώργος Βαϊνιάς**, στις 3 Αυγούστου 2008, στον Άγιο Ανδρέα Λαμπρινής, βάφτισαν τη δεύτερη κορούλα τους και την ονόμασαν Δήμητρα-Βησσαρία.

Ο Σύλλογος και η Μακιστία εύχονται να ζήσουν τα νεοφώτιστα.

Απεβίωσαν

• **Ο Γιαννόπουλος Γεώργιος**, σύζυγος της Ελένης Δ. Λουμπή, απεβίωσε σε ηλικία 93 ετών, το Σάββατο 5-7-2008, στο νοσοκομείο του Πύργου και η ταφή του έγινε στο κοιμητήριο Γρέκα.

Ο Σύλλογος και η Μακιστία εκφράζουν θερμά συλλυπητήρια στους οικείους του θανόντος.

Επιτυχίες

• **Ο Αθανασόπουλος Γιάννης** του Πέτρου και της Μαρίας, επέτυχε στη Σχολή Διοίκησης Επιχειρήσεων του ΤΕΙ Πειραιά.

• **Ο Λάγιος Νικόλας** του Βασίλη και της Μαρίας Πόθου, επέτυχε στο Τμήμα Ναυτιλιακών Σπουδών του Πανεπιστημίου Πειραιά.

• **Ο Λουμπής Στάθης** του Δημήτρη και της Στέλλας, επέτυχε στη Σχολή Τεχνολογίας Πετρελαίου και Φυσικού Αερίου του ΤΕΙ Καβάλας.

• **Η Καρατζά Δήμητρα** του Άρη και της Ελένης Λαμπροπούλου, επέτυχε στο Μαθηματικό Τμήμα του Πανεπιστημίου Πατρών.

• **Η Λαμπροπούλου Κωνσταντίνα** του Νίκου και της Ρίτας, επέτυχε στη Σχολή Επισκεπτών και Επισκεπτριών Υγείας του ΤΕΙ Αθήνας.

• **Η Τακματζίδη Χρυσιάννα** του Νίκου και της Βαγγελίτσας Λαμπροπούλου επέτυχε στο Τμήμα Λογιστικής και Χρηματοοικονομικής του Οικονομικού Πανεπιστημίου Αθηνών (ΑΣΟΕΕ).

• **Ο Γεωργούλιας (Μποκαρίνος) Αλέξης** του Δήμου, επέτυχε στην Σχολή Μονίμων Υπαξιωματικών Στρατού στα Τρίκαλα.

• **Η Χριστίνα Δραγανίγου** του Αντώνη και της Κωνσταντίνας Αθανασοπούλου (του Ζαφείρη) πέτυχε στην Ιατρική Πατρών.

Ο Σύλλογος και η Μακιστία εκφράζουν θερμά συγχαρητήρια στα παιδιά για την επιτυχία τους καθώς επίσης και στους γονείς τους.

• **Η Βασιλική Αβραμοπούλου** του Βασιλείου και της Γιώτας Μπάμη συμμετείχε στο πρόγραμμα socrates-Erasmus (πρόγραμμα ανταλλαγής φοιτητών μεταξύ ευρωπαϊκών πανεπιστημίων) και έτσι παρακολούθησε μαθήματα του τμήματος «Επιστήμες της εκπαίδευσης», στο Πανεπιστήμιο της Lille, πόλη της βόρειας Γαλλίας.

Το Μάιο, μετά από πρόσκληση του Συλλόγου Ελλήνων και Γάλλων φίλων της Ελλάδας στη Lille, παρουσίασε τη διαδικασία κατασκευής φιγούρας Καραγκιόζη, σε μια βραδιά αφιερωμένη στην ελληνική κουλτούρα και συμμετείχε στην παράσταση «Ο γάμος του Καραγκιόζη» που δόθηκε εκεί, με σκοπό να γνωρίσουν όλοι την ιστορία του λαϊκού μας ήρωα. Στην ίδια βραδιά παρουσιάστηκαν επίσης παραδοσιακοί χοροί, από τη χορευτική ομάδα του Συλλόγου, στην οποία συμμετέχει. Επιστρέφοντας ορκίστηκε και πήρε το πτυχίο της από τη σχολή Νηπιαγωγών του Πανεπιστημίου Αθηνών.

ΤΟΠΙΚΑ ΝΕΑ

ΣΠΙΤΙΑ

Οι πορεία των εργασιών από τα συνεργεία της ΚΟΝΚΑΤ ΑΤΕ του Ομίλου Βαρδινογιάννη συνεχίζεται στη Μάκιστο.

Μέχρι τον Αύγουστο είχαν σκεπαστεί τα σπίτια των Σταθιώς Λαμπροπούλου, Γεωργίου Αθανασόπουλου, Λάκη Λαμπρόπουλου, Λάμπρου Λουμπή. Έχουν επίσης προχωρήσει αρκετά στις επισκευές των σπιτιών της Καλλιόπης Δημοπούλου, Αρίστου Πόθου, Δημήτρη Λουμπή, Παναγιώτη Δημόπουλου, παπά- Γιάννη Κατσάμπουλα ενώ ακολουθούν του Βασίλη Αθανασόπουλου. Τα υπόλοιπα βαδίζουν με πιο αργούς ρυθμούς. Επίσης τον Αύγουστο έφεραν πλακάκια και έγινε δειγματοληψία στο χώρο του Σχολείου ώστε οι ενδιαφερόμενοι να επιλέξουν μεταξύ των δειγμάτων τα της αρεσκείας τους.

ΔΡΟΜΟΙ

• **Στρώθηκε με ασφαλτο επί τέλους ο δρόμος Μακίστου-Πλατιάνας.** Ένα αίτημα που έθεταν προς την Πολιτεία οι κάτοικοι της Μακίστου από το 1928!!! Ογδόντα ολόκληρα χρόνια.....

• **Η παράκαμψη** που χαρακτήρηκε στον κεντρικό δρόμο του χωριού στρώθηκε, μάλλον πρόχειρα, με χαλίκι από το σπίτι του Παν. Δημόπουλου – Λάμπραϊϊκα μέχρι τη διασταύρωση πριν το νεκροταφείο. Χρειάζεται γεφύρι, και έργα αντιστήριξης γιατί είναι γνωστό σε όλους ότι το έδαφος στο συγκεκριμένο σημείο βυθίζεται.

• **Η διαδικασία οριοθέτησης του παραποτάμιου δρόμου Ανδρίτσαινας-Αλειφείρας-Ζαχάρω ξεκίνησε τον Ιούλιο.** Πρόκειται για 24 χιλιόμετρα από το γεφύρι του Μποκαρίνου(Ζαχάρω) μέχρι την είσοδο της Ανδρίτσαινας. Θα έχει 9 μέτρα πλάτος και θα δημοπρατηθεί μέσα στο χρόνο με στόχο να ολοκληρωθεί σε 18 μήνες.

ΚΙΟΣΚΙ

• Είναι γνωστό ότι η εταιρεία κινητής τηλεφωνίας VODAFONE κατέθεσε στις 7/3/2008 το ποσό των 40.000 ευρώ στο ταμείο του Δήμου Ζαχάρως με σκοπό το ποσό να διατεθεί για την αποπεράτωση του περιπτέρου (κιόσκι) στη Μάκιστο. Στο τέλος του Αυγούστου το Τοπικό Συμβούλιο Μακίστου, αποφάσισε να αναθέσει την εκτέλεση του έργου αποπεράτωσης, στους Αλβανούς, Αλέξη Κούκι και Γιάννη Σάλη και αναμένεται από το Δήμο να εγκρίνει την προσφορά τους. Ο Σύλλογος Μακισταίων είχε στο παρελθόν παραδώσει ΔΩ-ΡΕΑΝ σχετική Μελέτη στο Δήμο(ΑΠ 59/18-11-2003), η οποία ελπίζουμε να εφαρμοστεί.

Μετανάστες

Μας επισκέφτηκαν για το καλοκαίρι, για να δουν από κοντά τη συμφορά που βρήκε τα χωριά μας και να περάσουν τις διακοπές τους στην πατρίδα, οι παρακάτω συμπατριώτες μας.

Από τον Καναδά:

Δημόπουλος Χ. Γιώργος και η σύζυγός του Αγγελική Κοκκαλιάρη

Δημόπουλος Χ. Ανδρέας και η σύζυγός του Δήμητρα Λαμπροπούλου

Δημόπουλος Χρίστος του Ανδρέα, η σύζυγός του και τα τρία παιδιά τους.

Από την Ελβετία:

Η Βλάχου-Θεοδωρακοπούλου Ολυμπία με το σύζυγό της Φώτη.

ΔΗΜΑΡΧΕΙΟ

Σάλος ξεκίνησε μετά από ρεπορτάζ του Μάκη Νοδάρου στην “Ελευθεροτυπία”, αλλά και μετά από δημοσιεύματα άλλων εφημερίδων, σχετικά με την αποκάλυψη ότι εκατομμύρια δολάρια που πρόσφερε η αυστραλιανή κυβέρνηση για τα θύματα των περσινών πυρκαγιών χρησιμοποιούνται για να κτιστεί δημαρχείο, αντί να πάνε σ’ αυτούς που έχουν ανάγκη. Επιστολή των μελών της αντιπολίτευσης προς την αυστραλιανή πρεσβεία στην Αθήνα επισημαίνει ότι ο Δήμος της Ζαχάρως, υπό την εποπτεία του Ελληνικού Ερυθρού Σταυρού, χτίζει τους τελευταίους μήνες, με συνοπτικές και παράνομες διαδικασίες, στο κέντρο της πόλης, δημαρχείο, με τα χρήματα - ύψους 3 εκατομμυρίων ευρώ - που χορήγησε ως βοήθεια η αυστραλιανή κυβέρνηση στους πυρόπληκτους μετά τις φωτιές στην Ηλεία. Με βάση τις καταγγελίες και τη μηνυτήρια αναφορά του επικεφαλής της αντιπολίτευσης στον Δήμο Ζαχάρως, Γιώργου Μπούσμπουρα, για την παράνομη οικοδομή δεν έγινε από τον Δήμο ο σχετικός διαγωνισμός αλλά απευθείας ανάθεση σε εργολάβο. Επίσης, καταγγέλλουν ότι ποτέ δεν ήρθε στο δημοτικό συμβούλιο πρόταση για την αποδοχή της δωρεάς, όπως προβλέπει ο δημοτικός και κοινοτικός κώδικας.

Οι κ.κ. **Μπούσμπουρας και Βασιλόπουλος**, έχουν καταθέσει μηνυτήρια αναφορά προς τον εισαγγελέα του Αρείου Πάγου, ζητώντας την παρέμβασή του και τη διερεύνηση των αποδεκτών της χρηματικής βοήθειας και άλλων φορέων προς τον Δήμο Ζαχάρως.

Ο **πρέσβης της Αυστραλίας στην Αθήνα** ζήτησε εξηγήσεις από τον επικεφαλής του Ελληνικού Ερυθρού Σταυρού.

Ο **πρόεδρος του Ελληνικού Ερυθρού Σταυρού Ανδρέας Μαρτίνης**, ο οποίος είναι και ο διαχειριστής της οικονομικής βοήθειας από την αυστραλιανή κυβέρνηση δίνει τη δική του εξήγηση: «Αμέσως μετά τις φωτιές ο Δήμος μάς ζήτησε να χρησιμοποιήσουμε τα χρήματα αυτά για την κατασκευή δημαρχείου επειδή ήταν απαίτηση όλων των εκπροσώπων των τοπικών διαμερισμάτων...»

Ο **Δήμαρχος Ζαχάρως Πανταζής Χρονόπουλος** προχώρησε σε αγωγή κατά των δημοτικών Συμβούλων της μειοψηφίας Γιώργου Μπούσμπουρα, Γιώργου Βασιλόπουλου, των δημοσιογράφων Γιάννη Αργυρόπουλου, Δ/ντή της εφημερίδας «Πρωινή» και γραμματέα της Ν.Ε. ΠΑΣΟΚ Ν. Ηλείας και κατά του Μάκη Νοδάρου της «Ελευθεροτυπίας» για ψευδείς αναφορές και συκοφαντία.

Το θέμα αναμένεται να απασχολήσει σύντομα και τη Βουλή, καθώς το ΠΑΣΟΚ (Κουτσούκος) και ο ΣΥΡΙΖΑ (Κουβέλης) ετοιμάζονται να καταθέσουν σχετικές ερωτήσεις: Οφείλει η Πολιτεία να διερευνήσει σε βάθος τις πολύ σοβαρές καταγγελίες και να αποδώσει ευθύνες. Διότι τα χρήματα που κατατέθηκαν για τον ιερό σκοπό της ενίσχυσης των πυρόπληκτων της Ηλείας δεν μπορεί σε καμία περίπτωση να χρησιμοποιούνται για άλλους σκοπούς.

ΑΡΤΕΜΙΔΑ

Στην Αρτέμιδα, σε επίσημη τελετή τον Ιούνιο, παραδόθηκαν στο Δήμαρχο και τους κατοίκους, ολοκληρωμένα τα έργα που ανέλαβε να προσφέρει ο Όμιλος Follì Follì. Πρόκειται για το Κοινοτικό Γραφείο και Ιατρείο, την Εκκλησία στο Κοιμητήριο, το κτήριο του Πολιτιστικού Συλλόγου και το Πολιτιστικό Κέντρο Πολλαπλών Χρήσεων στην πλατεία του χωριού. Ο **Σπήλιος Κάρτας**, ο οποίος έχασε στην πύρινη λαίλαπα την αδερφή του, τα τέσσερα παιδιά της και τον αδερφό του, εργάζεται στον Όμιλο **Follì Follì**. Η διοίκηση της εταιρείας, ευαισθητοποιήθηκε από την πρώτη στιγμή και στη μνήμη εκείνων που χάθηκαν, έκανε την προσφορά. Επιπλέον για το Σπήλιο, φρόντισαν να αποκτήσει ένα καινούργιο, πέτρινο σπίτι.

ΑΥΓΟΥΣΤΟΣ 2008 - ΕΝΑΣ ΧΡΟΝΟΣ ΑΠΟ ΤΗΝ ΚΑΤΑΣΤΡΟΦΗ

Ο Αύγουστος στα χωριά μας ήταν παραδοσιακά μήνας γιορτής.

Ο μήνας του ανταμώματος των συγγενών, των φίλων, των πανηγυριών και των εκδηλώσεων. Ο Αύγουστος της χαράς των γερόντων που απολάμβαναν να έχουν κοντά τους τα παιδιά και τα παιδιά των παιδιών τους. Απολάμβαναν τα γεμάτα κόσμο σπίτια τους, τα γεμάτα φρούτα δέντρα τους, τα γεμάτα καρπούς περιβόλια τους.

Και οι μουσικές, τα όργανα και τα γλέντια αντηχούσαν τις νύχτες διάχυτα.

Ήταν ...πριν.

Ο φετινός Αύγουστος ήταν αλλιώςτικος. Βαθείά λυπημένος. Οι φίλοι, δεν αντάμωσαν όλοι. Δεν αντάμωσαν εκείνοι που έφυγαν για πάντα στη φωτιά. Δεν αντάμωσαν εκείνοι που δεν έχουν που να μείνουν. Οι γέροντες στα κοντέινερ δεν μπόρεσαν να χαρούν τα παιδιά τους, τα εγγόνια τους, δεν χωρούσαν. Και η θερμοκρασία, πρωτόγνωρη για τη Μάκιστο. Η ζέστη αφόρητη ακόμα και τη νύχτα. Τα ακίνητα καμένα δέντρα πάνω από τα ξερά χόρτα, σου πάγωναν την ψυχή.

Κρανίου τόπος στην κυριολεξία.

Τα βράδια, στη νεκρική σιγή, στις χαμηλές κουβέντες μας, γυρίζαμε πίσω. Ένα χρόνο πίσω. Κάθε μέρα στις συντροφίες μας, γυρίζαμε πίσω. Με τα ίδια αναπάντητα ερωτήματα. Γιατί έγινε, πώς έγινε, τί έγινε; Ποιος φταίει και χάθηκαν τόσοι. Πώς έγινε και από ό,τι αγαπούσαμε σε τούτο τον τόπο, δεν έμεινε τίποτα. Τι θα γίνει από εδώ και εμπρός; Γιατί δεν έγινε τίποτα από τις υποσχέσεις, ένα χρόνο μετά; Και η οικοδόμηση των σπιτιών- συγκρατημένη αισιοδοξία. Οι μόνιμοι κάτοικοι θα μείνουν και δεύτερο χειμώνα

στα κοντέινερ.

Το Δεκαπενταύγουστο πήγαμε στην Παναγιά, στη λειτουργία. Είμαστε λίγοι και δεν υπήρχε ούτε ένα δένδρο για σκιά.

Πανηγύρια δεν κάναμε. Είχαμε τα μνημόσυνα. Και ήταν τόσα πολλά. Δεν μπορούσαμε, ενώ θέλαμε, να παρευρεθούμε σε όλους τους ανθρώπους μας. Στη Μάκιστο έγιναν τρία. **Του Νίκου, της Μαριγούλας Δημοπούλου και της Γιαννίτσας Βλάχου. Του Γιώργου και της Γιωργίας Πόθου** έγιναν στην Κρέστενα, ενώ του **Νιόνιου και της Ελένης Λαμπροπούλου** έγιναν στην Αθήνα. Στην Αρτέμιδα δεκατέσσερα μνημόσυνα, οι άνθρωποι που χάθηκαν γνωστοί, δικόι μας, με πολλούς από εμάς συγγενείς. Και στα υπόλοιπα χωριά συγγενείς και γνωστοί.

Ο Σύλλογός μας σαν ελάχιστο φόρο τιμής και μνήμης πραγματοποίησε μια σεμνή εκδήλωση μνήμης, στο προαύλιο του Αι Γιάννη, το Σάββατο 23 Αυγούστου, μετά τα τρισάγια στο νεκροταφείο. Η εκδήλωση περιλάμβανε φωτογραφίες από το χωριό, τα σπίτια, τα τοπία, τις εκκλησίες, το σχολείο, τις δραστηριότητες των κατοίκων πριν την πυρκαγιά. Ήταν μια συγκινητική βραδιά, για όλους όσους παρακολούθησαν. Οι μνήμες γύρισαν πίσω στο Λαπίθα, στην Παναγιά, τον Αι Γιώργη. Στον θέρο, τον τρύγο, τις ελιές. Στο Νιόνιο και την Ελένη, τον Νίκο και τη Μαριγούλα, τον Γιώργο και τη Γιωργία, στη Γιαννιά και σε ό,τι χάθηκε μαζί τους. Ήταν το ελάχιστο που μπορούσαμε να κάνουμε στη μνήμη τους, μιας και το λεύκωμα που έχουμε προγραμματίσει δεν είναι ακόμη έτοιμο.

Οι συγγενείς των θυμάτων, οργάνωσαν σιωπηλή διαμαρτυρία-τρισάγιο την Κυριακή

24 Αυγούστου, το απόγευμα, στον τόπο του μαρτυρίου. Συμμετείχε πλήθος κόσμου, από όλο το Νομό, όχι μόνο συγγενείς. Εκπρόσωποι φορέων, κομμάτων, δήμαρχοι, ιερείς και απλοί άνθρωποι δήλωσαν με αυτό τον τρόπο τη συμπαράστασή τους.

Στο σημείο όπου παίχτηκε η μεγαλύτερη τραγωδία για τον τόπο μας, δηλώσαμε σιωπηλά ότι: ΔΕΝ ΞΕΧΝΑΜΕ.

Την ίδια ώρα ο Δήμος, πραγματοποίησε μνημόσυνο στην πλατεία «Αντώνη Κρέσπη» και ακολούθησε κονσέρτο στο προαύλιο του Γυμνασίου Ζαχάρως ενώ παράλληλα λειτούργησε έκθεση φωτογραφίας.

Κάποιοι Πολιτιστικοί Σύλλογοι είδαν το θέμα διαφορετικά. Στη Μηλέα, Σμέρνα, οργάνωσαν πανηγύρια, σαν να μην συνέβη τίποτα. Ίσως ήθελαν να μας θυμίσουν ότι η ζωή συνεχίζεται.

Ο Σύλλογος «Σάρενα» της Καλίδονας έκανε στο Βαρκό διήμερο πανηγύρι, ενώ την τρίτη μέρα η εκδήλωση, ήταν αφιερωμένη στα θύματα της πυρκαγιάς.

Ο Σύλλογος Κοστομέρας έβγαλε ανακοίνωση διαμαρτυρίας, ότι δεν θα γίνει πανηγύρι στη μνήμη των θυμάτων και καταδίκασε ταυτόχρονα, την αδιαφορία της πολιτείας.

Για εμάς, τα κυρίαρχα ζητήματα είναι:

-Η ηθική δικαίωση για το πώς χάθηκαν σε μια στιγμή τόσοι άνθρωποι.

-Να γίνουν τα σπίτια των μονίμων κατοίκων και των γερόντων σύντομα.

-Η ανασύσταση των καλλιεργειών, να σταματήσει η ερημοποίηση, να ξαναζωντανέψει ο τόπος.

-Να προστατευτεί το περιβάλλον, έτσι ώστε να μπορέσει να αναγεννηθεί.

Από την εκδήλωση μνήμης που οργάνωσε ο Σύλλογός μας

Φωτ: Βλάσης Κουτσούκος

«Να αγαπάς την ευθύνη.

Να λες, εγώ μονάχος μου έχω χρέος να σώσω τη Γη. Αν δε σωθεί, εγώ φταίω».

Νίκος Καζαντζάκης

Ένα χρόνο μετά...

Συνέχεια από τη σελ. 1

ανοιχτούν, για προοπτικές τουριστικής ανάπτυξης της παραλίας, ενώ η ενδοχώρα, το πληγωμένο τοπίο, η ρημαγμένη ύπαιθρος δεν φαίνεται να απασχολεί κανέναν, τουλάχιστον στα σοβαρά. Όλοι λέμε πως θέλουμε πίσω ό,τι χάσαμε, αλλά κανείς δεν μιλά για τον τρόπο που αυτό θα γίνει. Ποιος θα οραματιστεί και θα σχεδιάσει αυτό που όλοι λέμε πως επιθυμούμε;

• **Το τρίτο ζήτημα που μας απασχολεί είναι οι καλλιέργειες.** Μετά την ολοσχερή διάλυση του παραγωγικού ιστού, δεν έχει υπάρξει κάποια σοβαρή πρόταση που να απαντά στο ερώτημα του τι πρόκειται να γίνει με αυτόν τον τόμο. Η περιοχή μας ήταν τόπος παραγωγής ελαιόλαδου άριστης ποιότητας. Αβασάνιστα ακούγονται φωνές που μιλούν για αλλαγή των καλλιεργειών. Άλλοι μιλούν για νέες καλλιέργειες και άλλοι για βιολογικές. Ποιος θα συντονίσει αυτές τις φωνές; Υπάρχει πραγματικό ενδιαφέρον από τους αρμόδιους φορείς να δια-

ρων του. Έτσι, χωρίς να το επιδιώκει, αβίαστα, υπόγεια και βιωματικά διαιωνίζει τρόπο ζωής, κρατά μνήμες που δεν περιορίζονται σε τουριστικές αναμνήσεις καλοκαιρινών διακοπών, διεκδικεί, ως κάποιο σημείο, αυτάρκεια του βίου του, απαιτεί αναγνώριση της διαφορετικότητας της κοινωνίας που συμμετέχει και διατυπώνει πρόταση δομημένης κοινωνικής ζωής, αντιστεκόμενος στην ισοπέδωση της σύγχρονης καταναλωτικής κοινωνίας, στην ιδιωτικοποίηση του πολιτικού βίου. Γιατί, όπως κι άλλοτε έχουμε κάνει νύξη, πολιτική ζωή δεν είναι η ψήφος και η εξάρτηση από τους «παράγοντες», αλλά ο τρόπος του βίου. Η γιαγιά μας που έκανε «δανεικαριές», ο παπούς μας που συμμετείχε με προσωπική εργασία στη διάνοιξη του δημόσιου δρόμου και ήταν πρώτος στην εθελοντική εργασία για την κατάσβεση της πυρκαγιάς, η ορθολογική διαχείριση των πόρων, ο παπός που περίμενε στην Ανάσταση να προσέλθουν στην Εκκλησία όλες οι οικογένειες πριν πει το «Δεύτε λάβετε φως...» και τόσα άλλα, συνθέτουν ασυγκρίτως μεγαλύτερες σε αξία πολιτικές πράξεις από την κατάθεση της ψήφου και ας μην είχαν οι εμπλεκόμενοι συνείδηση της αξίας αυτής. Ας θυμηθούμε τις μέρες της καταστροφής, όταν η φωτιά έφτανε στα σπίτια των οικισμών και οι νέοι άνθρωποι κάθονταν στα καφενεία και τηλεφώνουσαν στα κανάλια για να διαμαρτυρηθούν, γιατί το κράτος δεν έκανε τίποτα για να τους σώσει. Ας θυμηθούμε και ας συγκρίνουμε...

• **Εκείνο όμως που περισσότερο μας ανησυχεί και μας προβληματίζει είναι η απάθεια των ανθρώπων, των πολιτών, η παθητική αναμονή, η έλλειψη διάθεσης να πάρουν τα πράγματα στα χέρια τους.** Αυτή η στάση από τη μια υπαγορεύεται από την απελπισία και την απόγνωση που βρίσκονται, καθώς έχει χαθεί κάθε αισιοδοξία για το μέλλον και από την άλλη από την στάση των διαχειριστών της εξουσίας, της τοπικής αυτοδιοίκησης, που συντηρούν ένα κλίμα θολής ατμόσφαιρας, ενισχύουν την άγνοια και αποτρέπουν με έντεχνο τρόπο κάθε έκφραση αντιρρήσεων, αποριών ή ερωτημάτων για τον τρόπο εξέλιξης των πραγμάτων. Αυτού του είδους οι «εκπρόσωποι» λειτουργούν σαν να έχει έλθει το τέλος της Ιστορίας, σαν να γνωρίζουν εξ αποκαλύψεως μόνον αυτοί το μυστικό της σωτηρίας του τόπου, σαν να κατέχουν μόνον αυτοί το δικαίωμα να σκέφτονται, να αποφασίζουν και να μεριμνούν για την κοινωνία. Κοντολογίς συμπεριφέρονται σαν «ελέω Θεού» άρχοντες, ακυρώνοντας κάθε έννοια δημοκρατικής και συλλογικής αντιμετώπισης των προβλημάτων του τόπου. Κάθε προσπάθεια αντιμετώπισης άλλων φορέων στο ζήτημα της ανοικο-

δόμησης ή της γενικότερης ανάπτυξης της περιοχής υπονομεύεται και αντιμετωπίζεται με ευτελισμό και απαξίωση.

• **Ο ιδιωτικός φορέας που έχει αναλάβει την ανοικοδόμηση του χωριού μας ενώ έχει την ευγνωμοσύνη της κοινότητάς μας και η προσφορά του δίνει σε πολλούς ανθρώπους τη δυνατότητα να ελπίζουν στο αύριο, δεν κατάφερε ωστόσο να ακολουθήσει στην κατασκευή των κατοικιών την σειρά που απαιτεί η πρακτική και η ηθική τάξη.** Όπως όλοι μας καταλαβαίνουμε άμεση ανάγκη ήταν να προηγηθεί η κατασκευή των κατοικιών των ανθρώπων που μένουν μόνιμα στο χωριό, που δεν έχουν άλλη επιλογή διαμονής, των γερόντων που στη δύση της ζωής τους δικαιούνται να δουν ξανά το σπίτι τους όρθιο, των δύο οικογενειών με μικρά παιδιά που ταλαιπωρούνται. Αντί για αυτό είδαμε να προχωρούν οι εργασίες και να ολοκληρώνονται οι κατοικίες ανθρώπων που σπάνια εμφανίζονται στο χωριό, δεν χρησιμοποιούν το χωριό σαν μόνιμη κατοικία τους, δεν έχουν άμεση ανάγκη από την παράδοση του σπιτιού τους. Αν αυτό δεν αποτελεί πρόκληση στην ευαισθησία μας, τότε νομίζουμε πως έχει χαθεί η αίσθηση του δικαίου, η έννοια της ηθικής τάξης και οδεύουμε στη υπονόμηση της ενότητας της κοινότητάς μας. Αναρωτιόμαστε αν οι υπεύθυνοι που κλήθηκαν να ενημερώσουν τους δωρητές εξέθεσαν την πραγματική κατάσταση και αν τόνισαν την αναγκαιότητα να κρατηθεί η σειρά στην κατασκευή των κατοικιών. Φανταζόμαστε πως κανείς δωρητής και κανείς τεχνοκράτης δεν θα ήταν τόσο αναισθητός ώστε να μην μπορέσει να αντιληφθεί τη σημαντικότητα της τήρησης της παραπάνω αρχής, αρκεί οι υπεύθυνοι εκπρόσωποι να τους είχαν ενημερώσει σωστά. Φαίνεται όμως πως δεν το έπραξαν κι αυτό δείχνει το μέγεθος της απόστασης που κρατούν από την κοινότητα, ώστε δεν μπορούν να αφουγκραστούν τις ανάγκες της και να ιεραρχήσουν τις προϋποθέσεις που είναι απαραίτητες για να διατηρηθεί η κοινωνική συνοχή. Ίσως μάλιστα είναι δύσκολο να κατανοήσουν το τι σημαίνει κοινωνική συνοχή και πόσο εύκολο είναι να διαλυθεί ο κοινωνικός ιστός με αποφάσεις τόσο επιπόλαιες και απαράδεκτα άδικες. Και ενώ όλα τα παραπάνω αιωρούνται εδώ κι εκεί, κανείς δεν φαίνεται να τολμά να μιλήσει ευθέως και να πει όσα η κοινή λογική και ο νόμος του δικαίου υπαγορεύουν. Αυτό είναι που μας κάνει να ανησυχούμε περισσότερο γιατί με όλα τούτα που συμβαίνουν η καχυποψία και η ψυχρότητα στις σχέσεις των συμπατριωτών μας έχουν πάρει τη θέση της ομοψυχίας και της ενότητας, που ήταν τόσο αναγκαίες για την αντιμετώπιση των συνεπειών της συμφοράς.

Μετά από όλα αυτά δεν ξέρουμε, αν και πώς θα μπορέσει να υπάρξει αντιστροφή του αρνητικού κλίματος που έχει δημιουργηθεί στο χωριό μας και τι περιθώρια έχει η κοινωνία μας να συνέλθει και να σταθεί στο ύψος των περιστάσεων. Γιατί τα «καινούρια» σπίτια σε ένα διαλυμένο χωριό, ειλικρινά, δεν θα σημαίνουν και πολλά...

τυπώσουν προτάσεις και να χρηματοδοτήσουν προγράμματα ανάκαμψης της αγροτικής οικονομίας της περιοχής; Μέχρι τώρα δεν φαίνεται κάτι τέτοιο και οι ρυθμίσεις που καθορίζουν τα κριτήρια των δικαιούχων των αποζημιώσεων, αποκλείοντας από αυτές όλους τους μη έχοντας ως κύριο επάγγελμα την γεωργία, μας κάνουν να συμπεραίνουμε πως στόχος είναι η συρρίκνωση των αγροτικών καλλιεργειών, η μετάλλαξη συνεπώς της κοινωνικής δομής και του κοινωνικού ιστού.

• Όσο κι αν σε πρώτο επίπεδο φαίνεται ότι με την παραπάνω προοπτική η χειρότερη συνέπεια θα είναι πως δεν θα παράγουμε πια το δικό μας λάδι και έτσι θα χάσουμε όλοι εμείς ένα εισόδημα από το ελαιόλαδο, αν εξετάσουμε τα πράγματα σε ένα δεύτερο επίπεδο θα δούμε ότι δεν είναι τόσο απλά. Όσο ο άνθρωπος είναι δεμένος με τη γη του και έχει σημείο αναφοράς έναν τόπο που τον δένει η ιδιοκτησία του και η παραγωγή του, αυτός ο τόπος δεν μπορεί ποτέ να είναι απλά τόπος διακοπών, που τον αντιμετωπίζει ως παραθεριστής. Είναι κομμάτι που ορίζει την ύπαρξή του. Είναι η γη των πατέ-

ΚΑΪΆΦΑΣ

Όλο και περισσότεροι φορείς μπαίνουν στη διαδικασία και αγωνίζονται για την προστασία και αναγέννηση του Καϊάφα μετά την καταστροφή που υπέστη από την πυρκαγιά.. Αυτό από μόνο του γεννά μια ελπίδα και μια αισιοδοξία. Ανησυχητικό βέβαια είναι το γεγονός ότι μέσα από αυτές τις διαδικασίες έχουν δημιουργηθεί έντονες αντιπαραθέσεις των εμπλεκόμενων φορέων. Ελπίζουμε η περιοχή, να αναγεννηθεί με τον σωστό επιστημονικά τρόπο και να μην πέσει θύμα των οποιονδήποτε συμφερόντων.

ΙΟΝΙΑ ΟΔΟΣ

Ο Περιβαλλοντολογικός Σύλλογος Ζαχάρως οργάνωσε στις αρχές Ιουνίου συγκέντρωση διαμαρτυρίας-ενημέρωσης για την ανατροπή χάραξης της Ιόνιας Οδού. Η συγκέντρωση πραγματοποιήθηκε στον Καϊάφα, και συμμετείχαν εκπρόσωποι φορέων της περιοχής, αντιπρόσωποι της Νομαρχιακής Αυτοδιοίκησης Ηλείας και Μεσσηνίας, βουλευτές και πλήθος κόσμου.

Σε προσφυγή τους στο Συμβούλιο της Επικρατείας στήριξαν, παράβαση του άρθρου 117 παρ. 3 του Συντάγματος το οποίο επιβάλλει υποχρεωτική κήρυξη ως αναδασωτέων των εκτάσεων που έχουν καταστραφεί από πυρκαγιά και αποκλείει τη διάθεση του δάσους για άλλο σκοπό. Επίσης ότι η μελέτη περιβαλλοντολογικών επιπτώσεων που εκπόνησε το ΥΠΕΧΩΔΕ δεν εκτιμά τις ουσιώδεις μεταβολές των πραγματικών συνθηκών λόγω των πυρκαγιών και τις περαιτέρω δυσμενείς επιπτώσεις στο οικοσύστημα του Καϊάφα. Δεν υπάρχει γνωμοδότηση των αρμόδιων δασικών υπηρεσιών, της Δ/σης Περιβαλλοντολογικού Σχεδιασμού Τμήματος Διαχείρισης Φυσικού Περιβάλλοντος, σχετικά με την περιοχή NATURA.

Το ΣτΕ έκανε δεκτές τις προτάσεις των περιβαλλοντολογικών οργανώσεων και προχώρησε στην έκδοση προσωρινής διαταγής για την αναστολή εκτέλεσης του Βορειοδυτικού Άξονα Πελοποννήσου στο τμήμα Πύργος-Τσακώνα και ειδικά στην περιοχή του Καϊάφα μέχρι το 2009. Ανέστειλε την εκτέλεση των εργασιών που έχουν εγκριθεί με την ΚΥΑ 100163/30-5-06.

ΔΑΣΟΣ

Στο όνομα της αποκατάστασης και της ανασύστασης του δάσους, η ΕΤΑ προκάλεσε τεράστια οικολογική καταστροφή στην περιοχή του Καϊάφα. Σε εφαρμογή μελέτης, η οποία αμφισβητείται από επιστήμονες, η ΕΤΑ είχε αναθέσει σε εργολάβους την υλοτόμηση των καμένων δέντρων, τη συλλογή της ξυλείας και τη φύτευση κουκουναριάς.

Τον Ιούλιο, με βαρέα οχήματα, μπήκαν στο υπό αναγέννηση δάσος για να απομακρύνουν τους καμένους κορμούς. Έτσι προκάλεσαν ολοκληρωτική καταστροφή αφενός στη φυσική αναγέννηση του δάσους, το οποίο είχε γεμίσει από μικρά πεύκα, κουκουναριές και πλατύφυλλα και αφετέρου στην συνοχή του αμμόδους εδάφους. Την διαπίστωση έκαναν ειδικοί επιστήμονες του WWF Ελλάς (Παγκόσμιο Ταμείο για τη Φύση) οι οποίοι κατήγγειλαν το γεγονός στις αρχές και έστειλαν επιστολή, ζητώντας την αναστολή των εργασιών και παρέμβαση εισαγγελέα. Στον τόπο πραγματοποιήθηκε, συγκέντρωση διαμαρτυρίας από περιβαλλοντολογικούς φορείς και κατοίκους της περιοχής.

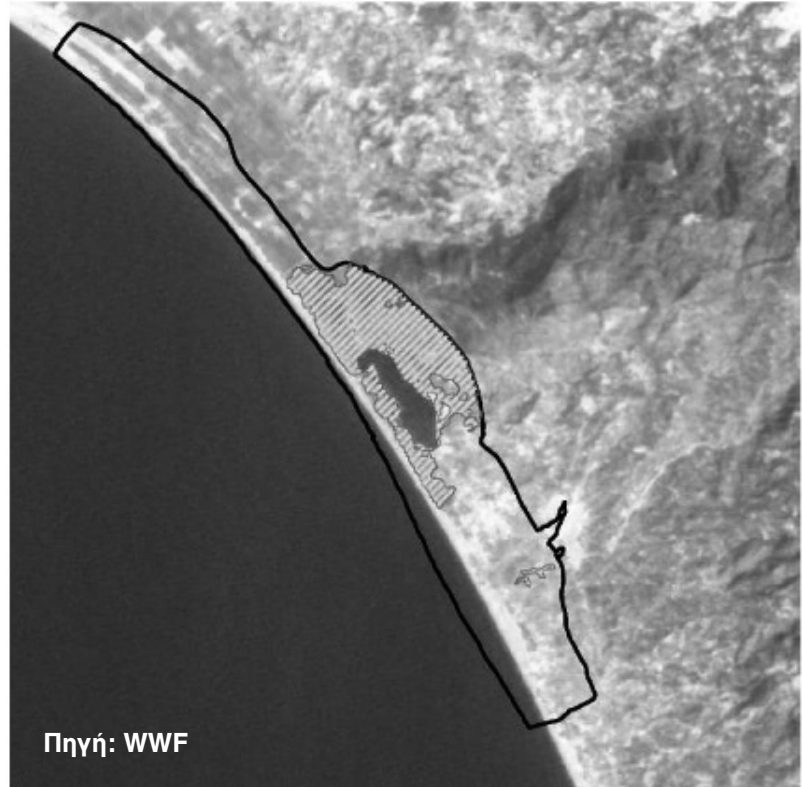
Μετά την παρέμβαση της WWF, τα μηχανήματα αποσύρθηκαν και η ΕΤΑ αποφάσισε να σταματήσει η εμπλοκή ερπιστριοφόρου οχήματος, η μεταφορά των κορμών να γίνεται από υπάρχοντες δρόμους και να εντείνει την επίβλεψη των εργασιών.

Όστόσο, εκπρόσωποι δικηγορικών συλλόγων (Δικηγορικός Σύλλογος Αθηνών και η Ολομέλεια των Προέδρων των δικηγορικών συλλόγων Ελλάδος), με προσφυγή τους στο Συμβούλιο της Επικρατείας ζήτησαν να ακυρωθούν οι πράξεις έγκρισης μελετών για την αναδάσωση και την ανάπτυξη των περιοχών γύρω από τη λιμνοθάλασσα του Καϊάφα και στο δάσος της Ζαχάρως. Υπαινίσσονται προχειρότητα στις μελέτες και κατήγγειλαν ότι πρόκειται για παράνομες αποφάσεις, που δεν προστατεύουν την περιοχή η οποία έχει συμπεριληφθεί στο ευρωπαϊκό δίκτυο NATURA 2000.

Μετά από όλα αυτά, έξι δήμαρχοι της περιοχής: Ζαχάρως: Παντα-

ζής Χρονόπουλος, Αλιφείρας: Δήμος Γεωργακόπουλος, Ανδρίτσαινας: Τρύφωνας Αθανασόπουλος, Βώλακος: Βασίλης Αδαμόπουλος, Φιγαλείας: Γιάννης Πιπιλής και Κρέστενας: Σάκης Μπαλιούκος (δεν παρέστη ο ίδιος), σε κοινή σύσκεψή τους, αντιτίθενται στις ενέργειες των οικολογικών οργανώσεων διότι πιστεύουν ότι καθυστερεί το έργο αποκατάστασης ενώ σε κοινή δήλωσή τους στηρίζουν τις μελέτες της

Καμένες εκτάσεις στην προστατευόμενη περιοχή Δάσους Ζαχάρως, Λίμνης Καϊάφα, Στροφυλιάς, Κακόβατου

Πηγή: WWF

ΕΤΑ και ζητούν:

- **Άμεση απομάκρυνση όλου του καμένου ξύλου** από το δάσος της Στροφυλιάς με τη λήψη των αναγκαίων μέτρων από τις αρμόδιες υπηρεσίες ώστε να υποστεί το δυνατό μικρότερο ζημιά η φυσική αναγέννηση.
- **Άμεση έναρξη των εργασιών** που προβλέπονται από την μελέτη και αφορούν στην προστασία ορεινής λεκάνης απορροής και την συγκράτηση των αμμοθινών με κλαδοπλέγματα, παράλληλα προς την ακτή.
- **Ανασύσταση και ενίσχυση του οικοτόπου της κουκουναριάς** στην παραλιακή ζώνη και εμπλουτισμός με πλατύφυλλα είδη που προβλέπονται στη σχετική μελέτη αναδάσωσης.
- **Τεχνική αναδάσωση** με κυρίαρχο είδος την κουκουναριά τόσο για λόγους ιστορικούς για την περιοχή όσο και για λόγους προστασίας και αισθητικούς.
- **Ολοκλήρωση των μελετών αντιπυρικής προστασίας** και χρηματοδότηση των σχετικών εργασιών που θα βοηθήσουν στην αντιπυρική προπροστασία.
- **Να ολοκληρωθούν τα έργα το δυνατό γρηγορότερο.**

ΛΟΥΤΡΑ

Ανακαινίστηκαν οι εγκαταστάσεις στο υδροθεραπευτήριο του Καϊάφα. Ενδιαφέρον παρουσιάζει η εξωτερική πισίνα με σκέπαστρο παντός καιρού.

ΜΠΙΣΧΟΙΝΟΚΑΜΠΟΣ

Στο Μπισχοινόκαμπο ξεκίνησε διάνοιξη χωματόδρομου, κατά μήκος της παραλίας, προς τον Κακόβατο. Με δεδομένο ότι η περιοχή προστατεύεται από το NATURA 2000 καθώς και ότι η παραλία, αποτελεί χώρο ωτοκίας της θαλάσσιας χελώνας Καρέτα-Καρέτα, η οικολογική οργάνωση "Λαπίθας" προέβη σε καταγγελία ζητώντας την παρέμβαση της Κτηματικής Υπηρεσίας του Δημοσίου ώστε να σταματήσει η καταστροφή στην ευαίσθητη αυτή περιοχή. Επίσης, επειδή ο εν λόγω δρόμος, απέχει μόλις λίγα μέτρα από τον αιγιαλό, ζήτησαν την παρέμβαση του Λιμεναρχείου.

Ανθολόγιο Ελληνικού Λόγου

Το απόσπασμα που παρατίθεται είναι από το έργο του Λουκιανού «Νεκρικοί Διάλογοι», το πιο γνωστό, ίσως, έργο του συγγραφέα, ένα από αυτά που άσκησαν μεγάλη επίδραση στη μεταγενέστερη λογοτεχνία. Πρόκειται για 30 σύντομους διαλόγους μεταξύ γνωστών μυθικών και ιστορικών προσώπων, τα οποία συζητούν στον κάτω κόσμο διάφορα θέματα από την οπτική γωνία της μεταθανάτιας ζωής. Οι διάλογοι αυτοί συνδυάζουν στοιχεία από τον μίμο, την κωμωδία και την μενίππεια σάτιρα. Στο παρακάτω απόσπασμα εμφανίζεται ο κυνικός φιλόσοφος Μένιππος να συνδιαλέγεται με άλλους νεκρούς στο Βασίλειο του Πλούτωνα.

Διάλογος νεκρών προς τον Πλούτωνα εναντίον του Μένιππου

Κροίσος: Δεν τον αντέχουμε, Πλούτωνα, αυτόν εδώ τον Μένιππο τον κυνικό να είναι εγκατεστημένος κοντά μας. Συνεπώς ή εκείνον να τον μετακινήσεις κάπου αλλού ή εμείς θα μετακομίσουμε σε άλλον τόπο.

Πλούτωνα: Και τι κακό σας κάνει, αφού είναι κι αυτός συνάδελφος νεκρός;

Κροίσος: Κάθε φορά που εμείς θρηνούμε και στεναζούμε, καθώς θυμόμαστε όσα είχαμε επάνω, αυτός εδώ ο Μίδας το χρυσάφι του, ο Σαρδανάπαλλος τη μεγάλη του πολυτέλεια και εγώ ο Κροίσος τους θησαυρούς μου, μας περιγελά και μας εξυβρίζει αποκαλώντας μας τιποτένιους δούλους και καθάρματα, και μερικές φορές μάλιστα τραγουδώντας ταράζει τους θρήνους μας, και γενικά είναι ανυπόφορος.

Πλούτων: Τι είναι αυτά που λένε, Μένιππε;

Μένιππος: Αλήθεια είναι, Πλούτωνα. Τους μισώ, επειδή είναι αναξιοπρεπείς και απαίσιοι, και δεν τους φτάνει που έζησαν με κακοήθεια, αλλά και τώρα, πεθαμένοι, ακόμα θυμούνται κι έχουνε σφιχταγκαλιάσει τα επάνω. Χαίρομαι λοιπόν να τους στενοχωρώ.

Πλούτωνα: Δεν πρέπει όμως. Είναι λυπημένοι, γιατί αυτά που έχουν στερηθεί δεν είναι και λίγα.

Μένιππος: Κι εσύ ανοηταίνεις, Πλούτωνα, και δίνεις θετική ψήφο

στους στεναγμούς τους;

Πλούτωνα: Όχι βέβαια, αλλά δεν θα ήθελα να υπάρχουν συγκρούσεις μεταξύ σας.

Μένιππος: Ε, λοιπόν, εσείς οι κακοθέστεροι από τους Λυδούς και τους Φρύγες και τους Ασσυρίους, να το ξέρετε πως δεν πρόκειται να πάψω. Όπου κι αν πηγαίνετε, θα σας ακολουθώ ενοχλώντας και τραγουδώντας κοροϊδευτικά και περιγελώντας σας.

Κροίσος: Αυτό δεν είναι αλαζονεία;

Μένιππος: Όχι, αλλά αλαζονεία ήταν εκείνα που κάνατε εσείς, που είχατε την αξίωση να σας προσκυνούνε και εκμεταλλεύοσασταν ελεύθερους ανθρώπους, και ούτε που σας περνούσε καθόλου από το μυαλό ο θάνατος. Τώρα λοιπόν θα θρηνείτε, μια και όλα εκείνα τα στερηθήκατε.

Κροίσος: Πολλή, θεοί μου, και μεγάλη περιουσία!

Μίδας: Εγώ πόσο χρυσάφι είχα!

Σαρδανάπαλλος: Κι εγώ πόση πολυτέλεια!

Μένιππος: Πολύ ωραία, συνεχίστε έτσι. Εσείς θα κλαίγεστε, κι εγώ θα συνοδεύω τα κλαψουρίσματά σας με τραγούδι, παρεμβάλλοντας συχνά το «γνώθι σαυτόν». Πραγματικά ταιριάζει να συνοδεύει τέτοιου είδους θρήνους.

Λουκιανός: Γεννήθηκε το 120 μ.Χ. στα Σαμόσατα της βόρειας Συρίας. Σπούδασε ρητορική και άσκησε δικηγορία στην Αντιόχεια. Σύντομα όμως την εγκατέλειψε και ασχολήθηκε με τη φιλοσοφία. Περίοδευσε σε πολλές πόλεις της κυρίως Ελλάδας, της Ιωνίας, της Ιταλίας και της Κελτικής. Δεν θα μπορούσε, βέβαια, να θεωρηθεί φιλόσοφος, ωστόσο είναι φανερό ότι δέχτηκε σημαντική επίδραση από τον φιλοσοφικό διάλογο, τον οποίο αξιοποίησε αναπλάθοντάς τον και εμπλουτίζοντάς τον με στοιχεία από την αρχαία κωμωδία, τον ελληνιστικό μίμο και τις μενίππειες σάτιρες, με αποτέλεσμα να διαμορφώσει ένα νέο λογοτεχνικό είδος, τον σατιρικό διάλογο. Πέθανε γύρω στο 180-192 μ.Χ.

Κοιτάζοντας μια φωτογραφία

**Έτσι πορεύτηκε στη ζωή,
έτσι πορεύτηκε και στο θάνατο**

Ο Νίκος Δημόπουλος με το γαϊδουράκι και τις γιδούφες του, βαδίζει για το χωράφι του ανέμελος, χαμογελαστός, ένα Αυγουσιάτικο πρωινό, ένα - δύο χρόνια πριν. Από την εικόνα ηείπει η αδερφή του, η Μαριγούλα.

Κάπως έτσι πορεύτηκαν μαζί στις 24 Αυγούστου 2007.

Για να βρεθούν όλοι μαζί, άνθρωποι και ζώα, τυλιγμένοι στις φλόγες και αγκαλιά με το θάνατο, ήγιο έξω από το χωριό.

Δεν άντεχαν να αποχωριστούν...

24 Αυγούστου 2007 - Αφηγήσεις

Οι αφηγήσεις είναι από τους ανθρώπους που εκείνες τις δραματικές ώρες που η Μάκιστος τυλίχτηκε στις φλόγες δεν έφυγαν. Έμειναν και πάλεψαν με τις φλόγες, ηρωικά θα τολμούσαμε να πούμε, ο καθ' ένας όπως μπορούσε, να σωθεί ίδιος, να σώσει το σπίτι του και ό,τι άλλο. Έμειναν εκεί και βίωσαν την ολοκληρωτική καταστροφή, τον τρόπο και τη φρίκη όλη τη νύχτα. Ο Αντώνης Κοκκαλιάρης στα ογδόντα του χρόνια και ο Γιώργος Δημόπουλος στα 68.

Αντώνης Ε. Κοκκαλιάρης

Είχαμε φάει με την Κυρά Κούλα και καθόμουνα εδώ στο μαγαζί (καφενείο) και διάβαζα εφημερίδα. Κατά τις τρεις η ώρα το απόγευμα, άκουσα την καμπίνα να βαρεί και βγήκα στη Ράχη να ειδώ τι γίνεται. Τι να ειδώ; Η φωτιά είχε ζώσει το χωριό. Ο κόσμος πανικοβλημένος, με φωνές έτρεχε να φύγει με τα αυτοκίνητα. Κι από το φόβο δεν έβλεπε ο ένας τον άλλον. Τρόμαξα. Είχα τη γυναίκα μου την Κούλα με προβλήματα υγείας (πέθανε 2 μήνες ακριβώς μετά τη φωτιά, στις 24 Οκτώβρη). Δεν μου είπε κανείς, να με πάρει μαζί σε αυτοκίνητο. Έρχομαι πίσω και ανέβηκα απάνω, στο σπίτι και έκλεισα όλα τα παράθυρα. Την πήρα και την κατέβασα κάτω, στο μαγαζί και την έβαλα να καθίσει σε μια καρέκλα. Εφύσαγε τόσο πολύ και η φωτιά είχε φτάσει εδώ από κάτω, στους Λαμπραϊκούς κήπους και από τον καπνό δεν έβλεπες τίποτα σχεδόν.

Είχα δεμένο το γαϊδούρι, εδώ από κάτω, στον κήπο του Γραμματέα και η φωτιά ήρθε στα πόδια του. Κατέβηκα και το πήρα και το έφερα εδώ, έξω από το μαγαζί και το έδεσα. Εγκάρριζε και κλώτσαγε από τον τρόπο, το μαύρο.

Τι να έκανα; Επήρα το λάστιχο και άρχισα να καταβρέχω γύρω-γύρω από το σπίτι. Οι καύτρες επέφτανε απάνω μου και κινδύνεψα. Το πουκάμισο που φόραγα, έγινε όλο τρύπες και το τσιμέντο που πάταγα, έκαιγε. Έριχνα νερό με το λάστιχο στο κεφάλι και τα ρούχα μου και συνέχιζα να καταβρέχω και στα διπλανά σπίτια, του Χρίστου Βλάχου και του Νιόνιου (Λαμπρόπουλου).

Η φωτιά επέρασε γρήγορα και έφυγε αλλά είχε πιάσει εδώ, δίπλα, στο οικόπεδο και κοντά στου Νιόνιου τα κυπαρίσσια. Εφοβήθηκα, γιατί ήξερα ότι εκεί είχανε τη δεξαμενή του πετρελαίου. Όμως, εκόπηκε το νερό. Είχα για καλή μου τύχη ένα μπιτόνι και κάτι λεκάνες γεμάτες και πήγα και σιγά-σιγά την έσβησα. Μετά κατά τις έξι, επήγα στο σπίτι του Στάθη. Δεν είχανε πιάσει ακόμα, τα σπίτια μέσα στο χωριό. Έριξα και εκεί νερό όσο είχε, αλλά και εκεί εκόπηκε γρήγορα. Αφού δεν μπορούσα να κάνω τίποτα άλλο έφυγα. Δεν ήξερα κατ' αρχή, αν είναι άλλος άνθρωπος εδώ στο χωριό. Δεν ήξερα και τι γινήκανε οι άνθρωποι όλοι,

αν ζούνε. Εκεί, είδα τον Γιώρη το Δημόπουλο, που πάλευε να γλιτώσει το σπίτι του. Ακουγόσαντε δυνατές εκρήξεις και βουητό σε όλο το χωριό. Ήταν τρομαχτικό. Το ρεύμα είχε κοπεί, καήκανε οι κολόνες και τα καλώδια. Ούτε τηλέφωνο είχαμε. Απελπισία, τι να λέμε...

Διψάσαμε, δεν είχαμε νερό να πιούμε. Πήρα ένα παγουράκι και πήγα στην εκκλησία (Αι Γιάννη) αλλά η βρύση δεν έβγανε. Από κει αποφάσισα και λέω «θα πάω στο Αι Γιώρη». Στο δρόμο που πήγαινα εκαιγόσαντε τα δέντρα, - το κάτω είχε καεί και φεύγανε οι καύτρες από το δυνατό αέρα, σα φωτοβολίδες. Εφοβήθηκα, αλλά συνέχισα. Τι να έκανα; Μόλις έφτασα εκεί η εκκλησία είχε καεί και ο πλάτανος ο μεγάλος είχε πιάσει και καιγότανε. Είχε νυχτώσει και δεν έβλεπα κιόλα. Φοβήθηκα μην κοπεί η κλάρα και πέσει και με πλακώσει στη βρύση. Εγέμισα το παγούρι και έφυγα. Έβλεπα τα δέντρα που καιγόσαντε και μου φαινόσαντε σαν ανθρώπινες μορφές, άλλα σαν σκιάχτρα, άλλο σαν φιγούρα έτοιμη να πυροβολήσει, άλλο σαν να φόραγε κάποιος μπότες, άλλο σαν να φόραγε κόκκινη κάπα ή σαν μικρά παιδιά... Δεν μπορώ ακριβώς, να το περιγράψω αυτό το θέαμα. Όταν έφτασα εδώ, στο σπίτι του Νιόνιου, είδα μια μικρή εστία πάλι και με το παγούρι έριξα και την έσβησα και κράτησα λίγο νερό, ίσα για να πιούμε με την Κούλα. Καθίσαμε απελπισμένοι και περιμέναμε. Κάποια στιγμή, ήρθε ένας δημοσιογράφος ο Πάνος Σόμπολος, μιλήσαμε λίγο και έφυγε. Ούτε θυμάμαι τι είπαμε... Εμείναμε πάλι μόνοι μας, μέσα στη νύχτα και βλέπαμε που καιγόσαντε όλα τα δέντρα, το βουνό... Οι κορμιά εφαινόσαντε στο σκοτάδι, σαν λαμπάδες, στην εκκλησία. Κατά τις 1-2 τη νύχτα, είδα φώτα αυτοκινήτου και βγήκα στο δρόμο. Είσαντε τα παιδιά μου, ο Στάθης από τη Ζαχάρω με τη Δήμητρα από την Αθήνα και τον Γιώρη τον Αθανασόπουλο. Ήτανε μια στιγμή...(Βουρκώνει). Αγκαλιαστήκαμε και κλάψαμε. Εκείνη τη στιγμή, το σημαντικό ήταν ότι ζούσαμε...

Εδώ στο μαγαζί είχε έρθει και μια κότα. Ήρθε, κάθισε κάτω και δεν έφευγε. Και ένα σκυλί είχε έρθει εδώ, κάτω από το κρεβάτι, το βρήκαμε τη νύχτα. Σωθήκανε κι αυτά...

Γιώργος Α. Δημόπουλος

Εκοιμόμουνα και κατά τις τρεις παρά δέκα εβάρωσε η καμπίνα. Φωτιά, μου φώναξε η γυναίκα μου η Μαρία. Σηκώθηκα αμέσως και τις είπα να τρέξει στον κήπο να φέρει το λάστιχο. Εγώ, πήρα το κασάρι-όπως συνηθίζαμε σε τέτοιες περιπτώσεις και έτρεξα αμέσως στη Ράχη. Και βλέπω τη φωτιά, πενήντα μέτρα ύψος, στα πρώτα σπίτια. Έτρεξα προς τον κήπο, για το λάστιχο και πριν το γεφυράκι, στου Θανασέα (Λαμπρόπουλου) την καλύβα, είδα τη Γιαννιά (Βλάχου). Της είπα να γυρίσει πίσω και να πάει στο μαγαζί (καφενείο) να κάτσει γιατί έρχεται προς τα εδώ η φωτιά. Και πράγματι εγύρισε πίσω, αλλά του Νιόνιου το αυτοκίνητο ήταν ακόμα εκεί, δεν είχανε φύγει....

Επήγα στο κήπο, όπου η Μαρία είχε λύσει το λάστιχο, το πήρα και ερχόμουνα τρέχοντας για το σπίτι. Στο ρέμα, στο λιτροβιό, είδαμε το τζιπ της αστυνομίας και μας είπαν να μπούμε μέσα, να φύγουμε. Τους είπα, «εγώ πάω να γλυτώσω το σπίτι μου, πάρτε κανέναν άλλον». Φτάνοντας κάτω από του Γιάννη του Βλάχου το σπίτι, στην καρδιά, είδα τις φλόγες να περνάνε πάνω από το χωριό και να πιάνουνε οι Λαμπραϊκοί κήποι. Ο Σάκης (Κοκκαλιάρης) ήτανε στο αυτοκίνητο κι έφευγε και από το δρόμο μου φώναζε «που πας, σκάνε τα καλώδια της ΔΕΗ, θα καείς». Στου Κουφού τη σκιά ο Νίκος (Δημόπουλος) πήγαινε πέρα με το γαϊδάρω. Του είπα να γυρίσει πίσω στο Σχολείο, αλλά δεν μου μίλησε καθόλου. Τα είχε χαμένα. Πήγε συνάντησε και τη Μαριγούλα που ήτανε στον κήπο με τις γίδες και φύγανε με τα πόδια. Μαζί τους πήγε και η γυναίκα μου, ενώ εγώ νόμιζα ότι είχε μπει στο περιπολικό. Αλλά όταν φτάσανε στον Αι Γιώρη συναντήσανε πάλι το περιπολικό της αστυνομίας και τους είπανε να τους πάρουνε. Εκείνοι δεν δεχτήκανε. Δεν θέλανε να αφήσουνε τα ζώα τους...

Η Μαρία, η γυναίκα μου, επειδή από τον καπνό, δεν μπορούσε να ανασάνει μπήκε τελικά, μέσα. Πίσω ερχότανε ο Νίκος (Πόθος) ο πρόεδρος, αλλά το περιπολικό έφυγε, δεν τον περίμενε. Φοβηθήκανε κι αυτοί να μην καούνε. Και

τελικά ο Νίκος με τη Μαριγούλα καήκανε και ο πρόεδρος τραυματίστηκε, στο γεφύρι στα Πετσούρια....

Εγώ ήρθα στο σπίτι, έκλεισα τα παράθυρα και έπιασα το λάστιχο. Πρώτα κατάβρεξα από πάνω της Τούλας (Κοκκαλιάρη) τον κήπο και στους Λαμπραϊκούς κήπους και στον Συγχωρεμένων τα ξύλα γύρω-γύρω. Απάνω στα κεραμίδια είχα δύο τσουβάλια με ξερά φασόλια, κι αρπάξανε φωτιά. Τρέχω τα πιάνω, τα έριξα κάτω και τα έσβησα. Φοβήθηκα, μην πιάσει η στέγη. Από εκεί είδα φωτιά στο κλήμα και τότε έπιασε η αποθήκη των Παπαδαίων. Όμως δεν έφτανε το λάστιχο. Πήγα και χώριζα τα ξύλα στου Τάκη του Πόθου και τα έσβηνα και τότε κόπηκε το νερό. Εφοβήθηκα να μην πιάσει ο αχρωώνας (Θανάση Παπαδόπουλου) και θα ήτανε πολύ δύσκολα, τότε. Ευτυχώς που δεν έπιασε. Πήρα τους κουβάδες που είχα στα σκυλιά και το μυαλό μου δούλευε, τι να κάνω μετά. Και σκέφτηκα το κρασί.. Πήρα τη ρεντιστήρα και δύο κουβάδες και πήγα στο βαγένι. Δεν έβλεπα κιόλας γιατί είχε νυχτώσει και το ρεύμα είχε κοπεί. Κατάβρεχα γύρω-γύρω με το κρασί κι αφού τελείωσε, πήρα τη ρεντιστήρα και μια λίμπα με το καρότσι και πήγα στον κήπο, αλλά ούτε εκεί είχε νερό. Φώναζα, «νερό ρε»!!!. Είχα σκάσει κι από τη δίψα. Αλλά δεν μου έφερε κανείς. Το είχανε κόψει, δεν ξέρω... Είδα στο δρόμο ένα λάστιχο που είχε καεί και πέταγε νερό. Το έκοψα και πήγα να πιώ αλλά έφερνε κάρβουνα. Εκεί άρχισα και έπιανα νερό και συνέχιζα να καταβρέχω. Κατά τις 12 και μισή τη νύχτα, ήρθε ο Σάκης με το Μίμη (Γουργούλη) με ένα ρεντιστικό και σβήσανε τη μυγαλιά του Αρίστου (Λαμπρόπουλου) που ήτανε επικίνδυνη. Μέχρι τις εφτάμιση το πρωί επάλευα δεξιά και αριστερά. Μέχρι και άμμο χρησιμοποιήσα.

Στις δύσκολες στιγμές είμαι τέρας ψυχραιμίας και το μυαλό μου δουλεύει ρολόι. Εγώ κατάλαβα ότι, αφού ο αέρας ήτανε τόσο δυνατός, δεν εγλίτωνες πουθενά αλλού, παρά μόνο μέσα στο χωριό. Και αυτό έκανα. Έμεινα και πάλεψα.

24 Αυγούστου 2007

Τα επτά θύματα από τη Μάκιστο που χάθηκαν στην πύρινη λαίλαπα

Νίκος και Μαριγούλα Δημοπούλου

Διονύσης και Ελένη Λαμπροπούλου

Γεώργιος και Γεωργία Πόθου

Ιωάννα Βλάχου

Ό,τι χάσαμε... δεν μπορεί να ξεχαστεί

Άποψη του χωριού από τη Μηλέα

Τα παιδιά γράφουν

Ήταν Παρασκευή μεσημέρι 24 Αυγούστου 2007. Το οποίο είχατε
 μαζεμένοι στο σπίτι μας και τρέξαμε. Ξαφνικά χτύπησε το
 τηλέφωνο και μας είπαν ότι υπάρχει ένας μεγάλος καπνός
 στο διπλανό χωριό Παλιοχώρι. Αμέσως όλοι βγήκαμε έξω από το
 σπίτι. Για να δούμε που ήταν η φωτιά, Δεν μπορούσαμε να την
 δούμε από το σπίτι μας και τρέξαμε στην εκκλησία του
 χωριού μας για να δούμε. Τότε χτύπησαμε την καρφάνα. Και
 μαζεύτηκα όλο το χωριό. Εκεί διαπιστώσαμε πως ήταν μια
 μεγάλη φωτιά και κατευθύνεται προς το χωριό μας με μεγάλη
 ταχύτητα. Γιατί είχε δυνατό αέρα. Υπήρχε μεγάλος πανικός και
 άλλοι φώναζαν ότι θα καούμε. Καταλάβαμε ότι δεν μπορούσαμε
 να μείνουμε στο χωριό. Τρέξαμε στο σπίτι μας να πάρουμε
 τα αυτοκίνητα μας. Σταματήσαμε για λίγο στον Αϊ-Γιούργη και
 είδαμε τα σπίτια μας και όλο το αχανημένο χωριουδάκι να
 είναι τυλιγμένο στις φλόγες. Φύγαμε με σπασμένη καρδιά και
 ελπίζοντας πως θα σωθεί κάτι. Φτάνοντας στον Μπουκαρινού
 ανακαλύψαμε ότι ο παππούς μου δεν ήταν μαζί μας ρωτή-
 σαμε όλους τους χωριανούς μας μα κανένας δεν του είχε
 δει. Προχωρήσαμε για την παραλία της Ζαχάρως. Βλέποντας ότι
 έρχεται η φωτιά φύγαμε για την παραλία του Νεοχωρίου εκεί
 μας ενημέρωσαν ότι ο παππούς μου μεταφέρεται με ασθενοφό-
 ρο στο Νοσοκομείο της Κυπαρισσίας. Φτάνοντας στο νοσοκομείο
 ο διευθυντής και το νοσηλευτικό προσωπικό μας παραχώρησαν
 δωμάτια και φαγητό. Αρχικά το βράδυ μας ενημέρωσαν πως
 όλο το χωριό είχε γίνει στάχτη. Τώρα ζούμε με τις ανα-
 γνήσεις θυμάστε το καταπράσινο γέφυρα πεύκα βουνό μας.
 Τους αγέρατους κάηκα με τις ελιές μας. Και τα μικρά σκα-
 κια που ήταν γεμάτα παιδικές φωνές. Έχουμε μείνη με την ελι-
 στα πως κάποια μέρα θα χύνουν όλα όπως ήταν πριν.

Γιάννης Πόθος !

Τα καμένα έχουν αύριο

Δεκαέξι σπουδαστές της Αρχιτεκτονικής Πατρών επιστράτευσαν τις ευαισθησίες και το ταλέντο τους και εκπόνησαν σχέδια για το αύριο δύο καμένων χωριών της Ηλείας, βάζοντας τα γυαλιά στις αρμόδιες αρχές. Επικέντρωσαν το ενδιαφέρον τους στους κοινόχρηστους χώρους και ετοίμασαν σχέδια για τα **Ροδινά**, ένα από τα πιο κατεστραμμένα χωριά, και το **Λέπρεο**, έναν οικισμό σε περιοχή κατολισθήσεων που η φωτιά κατέστησε πλέον επιτακτική τη μετακόμισή του σε πιο ασφαλή εδάφη.

«Το επόμενο βήμα είναι να εφαρμοστούν οι ιδέες, που τις αντιμετωπίσαμε ως πιλότο για τις πυρόπληκτες περιοχές», δήλωσε στην «Ε» ο **Σπύρος Πολλάλης**, επισκέπτης καθηγητής του Πανεπιστημίου Πατρών και του περιφημου Χάρβαρντ, μετά την παρουσίαση των μελετών στον περιφερειάρχη Δυτικής Ελλάδας Σπ. Σπυρίδωνος, τον πρόεδρο της αρχιτεκτονικής της Πάτρας Γ. Πανέτσο και τους τοπικούς φορείς. Η διπλή του ιδιότητα έφερε στην ομάδα και δύο φοιτητές του Χάρβαρντ και η εμπειρία του ήταν καθοριστική για την επιτυχή έκβαση του εγχειρήματος, ο ίδιος όμως δίνει τον λόγο στους σπουδαστές του σημειώνοντας ότι «δικές τους είναι οι ιδέες».

Οι 14 φοιτητές της Πάτρας, μαζί με τους δύο σπουδαστές του Χάρβαρντ, συγκλονισμένοι από την καταστροφή του περασμένου καλοκαιριού επικεντρώθηκαν στην «επόμενη ημέρα» και θέλησαν να δώσουν θετική διέξοδο σε υπαρκτά προβλήματα. Επισκέφτηκαν τους δύο οικισμούς που... υιοθέτησαν, μίλησαν με τους κατοίκους, συγκρότησαν την «ταυτότητα» των χωριών και μελέτησαν τις δυνατότητες για να αναπτυχθούν σε νέες βάσεις. Το ευχάριστο ξάφνιασμα ήρθε από τους ντόπιους που υποδέχτηκαν με ενδιαφέρον τις προτάσεις τους.

Χωρίστηκαν σε δύο ομάδες, μία για κάθε οικισμό και στρώθηκαν στη δουλειά. **Στα Ροδινά δούλεψαν οι Αντωνέλλα Θεοδωρακάτου, Καλυψώ Καπλάνη, Σουμέλα Καραχάλιου, Παύλος Μπακαγιάννης, Ικάρος Μπασκόζος, Ελένα Νακοπούλου, Αχιλλέας Ξύδης** και ο ιαπωνικής καταγωγής σπουδαστής του Χάρβαρντ **Κοζούκε Μπάντο**. Δώδεκα σπίτια καταστράφηκαν ολοσχερώς από τη φωτιά, ενώ και τα υπόλοιπα χρειάζονται σοβαρές επισκευές για να κατοικηθούν. Ο οικισμός των 70 κατοίκων έχει ουσιαστικά «μεταναστεύσει» στη Ζαχάρω, που απέχει περίπου 11 χιλιόμετρα και πηγαινοέρχεται για να ασχοληθεί με τα κτήματα.

Στην αρχή πλησίασαν την περιοχή με αποκλειστικά αρχιτεκτονικό και πολεοδομικό ενδιαφέρον, αλλά από τη συναναστροφή τους με τους κατοίκους διαπίστωσαν ότι οι

προτάσεις τους πρέπει να έχουν αφετηρία την οικονομική βιωσιμότητα της περιοχής. Κατέληξαν ότι οι διάσπαρτοι μικροί οικισμοί ήταν αποτέλεσμα των συνθηκών παλιότερων εποχών που ήταν δύσκολη η πρόσβαση στις καλλιέργειες. Σήμερα, που οι μετακινήσεις είναι εύκολες, το παλιό μοντέλο δεν βοηθά, με αποτέλεσμα τα χωριά να κατοικούνται κυρίως από ηλικιωμένους. Με αυτά τα δεδομένα κατέληξαν στην πρόταση ότι τα Ροδινά μπορούν να αναπτυχθούν ως ζώνη δεύτερης κατοικίας και να προσελκύσουν άτομα από άλλες περιοχές, ακόμη και της Βόρειας Ευρώπης, με δυνατότητες τηλε-εργασίας.

Σημαντική παράμετρος είναι οι βιοκαλλιέργειες και ο παραδοσιακός τρόπος παραγωγής, γι' αυτό επεξεργάστηκαν προτάσεις όπως αυτή που αφορά το παλιό οινοποιείο. Δεν παρέλειψαν να χωροθετήσουν ξενώνα και κέντρο νεότητας. Σχεδίασαν την αγορά, την «καρδιά» του χωριού, με τρόπο που να «διαχέεται» μέσα από ερείπια που άφησε πίσω της η φωτιά. Οσο για τα σπίτια δεν δίστασαν να προτείνουν σχέδια που ξεφεύγουν από τα τυποποιημένα δήθεν «παραδοσιακά», αφού ο οικισμός δεν είναι διατηρητέος.

«Σκόνταψαν» σε δύο ενδιαφέροντα θέματα:

- **Τη χρήση του αυτοκινήτου**, γι' αυτό και δημιούργησαν πάρκινγκ στην είσοδο του οικισμού, εκτός από το γκαράζ του κάθε σπιτιού. Με αυτό τον τρόπο θέλησαν να προβάλουν το μοντέλο απεξάρτησης από το Ι.Χ., σε έναν χώρο που λόγω των διαστάσεων του οι περισσότερες μετακινήσεις είναι εφικτό να γίνονται με τα πόδια.

- **Το μνημείο της φωτιάς**. Ήταν μια πρόταση που έριξε ο Ιάπωνας της ομάδας, με το δεδομένο ότι στη χώρα του βρήκαν αυτό τον τρόπο να θυμούνται την καταστροφή. Στην αρχή ξένισε, αφού στην Ελλάδα θέλουμε να ξεχνάμε τις δύσκολες στιγμές. Στη συνέχεια η ιδέα έγινε αποδεκτή και έτσι προέκυψε το σχέδιο του πύργου.

Οι παραπάνω αρχιτεκτονικές και πολεο-

Της ΧΑΡΑΣ ΤΖΑΝΑΒΑΡΑ

δομικές παραδοχές βρήκαν εφαρμογή και στις μελέτες για το Λέπρεο, που επεξεργάστηκαν οι σπουδαστές της Αρχιτεκτονικής Πάτρας, **Ευαγγελία Αντωνίου, Μαρίνα Γκολφιμίστο, Δήμητρα Καλασούνη, Βασιλική Κουρκουτσάκη, Ελεωνόρα Μαρίνου, Κωνσταντίνα Παπανικολάου και Αντώνης Χατζής**, με τον κινεζικής καταγωγής **Βάο Βέι** από το Χάρβαρντ.

Η τοποθεσία για το νέο Λέπρεο εντοπίστηκε με τη βοήθεια δορυφορικών συστημάτων και σημεία αναφοράς τον ποταμό Νέδα, την Αρχαία Ολυμπία, τη λίμνη Καϊάφα, τον ναό του Επικούρειου Απόλλωνα και την παραλία της Ζαχάρας. Η αρχική σκέψη ήταν να δημιουργηθεί ένας οικισμός στα μέτρα του παλιού. Γρήγορα όμως επικράτησαν πιο προχωρημένες σκέψεις. Επιλέχθηκε μια ασφαλής περιοχή περίπου 3.500 στρεμμάτων, με εξαιρετική θέα και προσανατολισμό ανατολικό, όπου με βάση τα σχέδια μπορεί να αναπτυχθεί ένα μεσαίος οικισμός για 25.000 κατοίκους. Είναι ένα μέγεθος που ταιριάζει στα ελληνικά δεδομένα και είναι δυνατόν να αποτελέσει πόλο έλξης για ομάδες πληθυσμού της περιοχής που αναζητούν διέξοδο σε μεγάλα αστικά κέντρα. Σχεδιάστηκε με τον φιλόδοξο στόχο να αποτελέσει ανάχωμα στη φυγή προς την Αθήνα, φαινόμενο που διαπιστώνεται στην πυρόπληκτη Ηλεία.

Οι σπουδαστές στην ουσία εκπόνησαν το ιδανικό μοντέλο για τον νέο «Καποδίστρια». Σχεδίασαν υποδομές που αφορούν τη μορφωση, την υγεία, τη διασκέδαση, αλλά και τις υπόλοιπες ανάγκες ενός οικιστικού συνόλου στον οποίο κυριαρχεί ο αγροτικός τομέας, αλλά και ο ήπιος τουρισμός καθ' όλη τη διάρκεια του χρόνου. Φιλοδοξούν να δημιουργήσουν έναν νέο οικιστικό πυρήνα, αντίβαρο στη Ζαχάρω, που φυσικά θα αναπτυχθεί σε διαφορετικές βάσεις. Σημειοκλειδί είναι το μεγάλο πάρκο της ελιάς δίπλα στη νέα πόλη, αλλά και στο προτεινόμενο συνεδριακό κέντρο.

«Βασική μας ιδέα και για τους δύο οικισμούς που μελετήσαμε δεν ήταν να γίνει απλή αποκατάσταση στην πρότερη μορφή. Δουλέψαμε με στόχο να υπάρξει κάτι καλύτερο», μας εξηγεί η **Ελεωνόρα Μαρίνου**, εκ μέρους της ομάδας. Δουλεύοντας ομαδικά στον σχεδιασμό των νέων οικισμών είχαν ως σημείο αναφοράς την αρχαία ελληνική πόλη, όπου το κέντρο της ζωής συγκεντρώνεται γύρω από την αγορά. Οι σπουδαστές «μίλησαν», τον λόγο έχουν τώρα οι κρατούντες κάθε βαθμίδας... *

Προσωπογραφίες

Νίκος Πόθος

Ένα χρόνο μετά, ήταν υποχρέωση και καθήκον μας, να φιλοξενήσουμε στις στήλες της «Μακιστίας» ένα σημαντικό πρωταγωνιστή του δράματος «πυρκαγιά της 24ης Αυγούστου 2007». Τον Πρόεδρο του Δημοτικού Διαμερίσματος Μακίστου κ. Νίκο Πόθο.

Τον επισκεφτήκαμε στο κοντέινερ, στην Παλιόλακα, όπου διαμένει πλέον με την γυναίκα του την κυρία Παναγιώτα.

Οι μνήμες γύρισαν πίσω και η συγκίνηση, μόλις μετά βίας, κρατήθηκε.

Είναι ο άνθρωπος που εκείνη τη μοιραία μέρα, είδε το ίδιο του το σπίτι, και το χωριό μας ολόκληρο, να τυλίγονται στις φλόγες και παρά την επιμονή της γυναίκας και των παιδιών του να φύγει μαζί τους για να σωθεί, αρνήθηκε. Αρνήθηκε να εγκαταλείψει τον τόπο του. Ήταν ο Πρόεδρος...

Εμεινε για να ζήσει τον όλεθρο. Διέσχισε το χωριό, ενώ η φωτιά τον ακολουθούσε και τον ξεπέρασε με την ταχύτητα του ανέμου. Είδε να ξετυλίγεται μπροστά στα μάτια του, όλο το μέγεθος της φρίκης. Ανθρώπους, σπίτια, δέντρα και ζώα να φλέγονται.

Βρέθηκε βαριά τραυματισμένος, με σοβαρά εγκαύματα στο γεφυράκι, μετά τον Αι Γιώργη... Νοσηλεύτηκε τρεις μήνες σε διάφορα νοσοκομεία και τελικά, τα κατάφερε. Επέζησε. Επέστρεψε στον τόπο του και πάλι, ενώ δεν του απέμεινε τίποτα από το σπίτι και το βίος του, με φανερά τα σημάδια από τα τραύματα στο σώμα, μα κυρίως στην ψυχή του...

Με τη κ. Παναγιώτα αρραβωνιασμένοι

-Ξέρουμε ότι είναι δύσκολο για σένα με όλα αυτά που πέρασες στη φωτιά, αλλά θα θέλαμε, αν μπορείς και θέλεις, να μιλήσουμε για τη ζωή σου.

-Η λέξη φωτιά τα λέει όλα μόνη της. Έφυγα τελευταίος από το χωριό. Έζησα από κοντά τη μεγάλη καταστροφή. Είδα τα σπίτια να καίγονται. Είδα συνανθρώπους μας από το χωριό και από του Κουμουθέκτρα απανθρακωμένους. Και στη συνέχεια στο κρεβάτι του πόνου για τρεις μήνες. Δεν θέλω να θυμάμαι τίποτα απ' αυτά. Καταστραφήκαμε ολοσχερώς. Για μένα και τη γυναίκα μου τελείωσαν τα πάντα. Η μόνη ικανοποίηση είναι ότι βρισκόμαστε στη ζωή εμείς και τα υπόλοιπα μέλη της οικογένειάς μας. Η δυσκολία είναι τώρα για τους νεότερους που είναι υποχρεωμένοι να ζήσουν εδώ. Με τι κουράγιο θα συνεχίσουν; Πως θα ξαναφτιάξουν τη ζωή τους; Σε πιο περιβάλλον θα ζήσουν; Ερωτηματικά που όσο και να ψάξω δε θα πάρω απάντηση. Δε μπορεί να κατανοήσει κανένας το μέγεθος της καταστροφής που έχουμε πά-

θει σε σπίτια, στάβλους, ζώα, φυτά και άλλα περιουσιακά στοιχεία. Δε μας έμεινε τίποτα. Καταστράφηκαν τα πάντα.

-Να τα πάρουμε από την αρχή. Θα θέλαμε να μας πεις για την οικογένεια σου, για τους γονείς σου, τα παιδικά σου χρόνια.

-Γεννήθηκα εδώ στη Μάκιστο στις 2 Οκτώβρη 1935. Ο πατέρας μου ήταν ο Επαμεινώντας Πόθος και η μάνα μου ήταν η Γιωργίτσα κι αυτή Πόθου λεγότανε από τον πατέρα της.

-Πόσα αδέρφια είσατε;

Είμαστε τέσσερα αγόρια και η αδερφή μας η Ντίνα. Πρώτος εγώ, ο Γιάννης, ο Αβράμης, η Ντίνα και ο Γιώργος.

-Σχολείο πήγες, ποιόν είχες δάσκαλο;

-Τον Παπά. Και θυμάμαι μια φορά που παίζαμε με το Γιώρη του μπαρμπα Σωτήρη, το «πρώτος ο Λιάς», έπεσα και έβγαλα το χέρι μου. Ήρθε ο Παπάς και με έστειλε στο σπίτι και κάθισα 5-6 ημέρες για τι δεν μπορούσα να γράψω...

-«Πρώτος ο Λιάς» λεγόταν το παιχνίδι. Θυμάσαι πως παιζόταν;

-Άκου, λέει; Έσκυβε ένας κάτω και ο άλλος ακούμπηγε μόνο τα χέρια και πήδαγε από πάνω του, αλλά δεν έπρεπε να τον αγγίξει.

-Με ποιους άλλους ήσουνα συνομήλικος;

Με το Ντίνο το Βλάχο, τον Αντώνη Αθανασόπουλο. Το 1949 έβγαλα το Δημοτικό και πήγα στο Γυμνάσιο στη Ζαχάρω. Πηγαίναμε με τα πόδια, δυόμισι ώρες και ερχόμαστε τα Σαββατοκύριακα. Πήγα μέχρι τη Δεύτερη τάξη και σταμάτησα.

-Μετά γύρισες στο χωριό;

-Ναι και άρχισα να δουλεύω με τον πατέρα μου.

-Στρατιώτης πότε και που υπηρέτησες;

-Τι μου θυμίζεις τώρα; Το '57 πήγα φαντάρος. Το βράδυ έγινε μεγάλο γλέντι στο σπίτι, έτσι γινόταν τότε όταν έφευγε κάποιος να πάει κάπου. Την επομένη παρουσιάστηκα στο κέντρο της Καλαμάτας στο πεζικό. Απολυτήριο το πήρα από το Κίλικς μετά από ένα χρόνο, επειδή ήμουν προστάτης της οικογένειας.

-Ήσασταν νομιζω, μια οικογένεια καλοστεκούμενη, για τα δεδομένα της εποχής.

-Καλοστεκούμενη οικογένεια είναι κάτι σχετικό και πώς το βλέπει ο καθένας. Είναι αλήθεια ότι οι γονείς μας είχαν μια καλή περιουσία που μας έδινε αρκετά εισοδήματα. Σιτάρια, σταφίδες, λάδια, κρασιά. Όλα αυτά όμως εκείνη την εποχή δεν είχαν αξία και έτσι τα λεφτά που εισπράτταμε δεν έφταναν να καλύψουμε όλες τις ανάγκες, επειδή είμαστε μια πολυμελής οικογένεια. Επιπλέον ο πατέρας μου που είχε μείνει ορφανός από πολύ μικρός είχε να παντρέψει τρεις αδερφές. Ο μόνος που μπορούσε να βοηθήσει ήταν ο μικρότερος αδερφός του (ο θείος Αβράμης) αλλά αυτός σκοτώθηκε στην Αλβανία το 1941. Έτσι κι εμείς περάσαμε πολλές δυσκολίες όπως και οι άλλοι συγχωριανοί μας. Δουλέψαμε σκληρά όλοι μαζί και καταφέραμε να επιβιώσουμε και να είμαστε μια σωστή οικογένεια.

-Τα αδέρφια σου φύγανε-σπουδάσανε. Εσύ έμεινες και δούλευες την περιουσία.

-Ναι έτσι είναι. Όπως είπα και προηγουμένως είχαμε μια πολύ καλή περιουσία και επομένως υπήρχε η υποδομή να μείνει κάποιος στο χωριό. Ο κλήρος έπεσε σε μένα. Άλλωστε ήμουν ο μεγαλύτερος και ο μοναδικός που μπορούσα να προσφέρω εκείνη την εποχή. Έτσι αφού τελείωσα τη Δεύτερη τάξη του Γυμνασίου άφησα το σχολείο για να ασχοληθώ με τη περιουσία μας. Τα αδέρφια

μου συνέχισαν το σχολείο, σπούδασαν και κατάφεραν να πιαστούν από το Δημόσιο. Βοηθήσαμε όλοι μαζί για την αποκατάσταση της αδελφής μας. Είμαστε μια δεμένη οικογένεια μεταξύ μας και έτσι συνεχίζουμε να παραμένουμε μέχρι σήμερα.

-Τι καλλιέργειες είχατε τότε;

-Είχαμε σταφίδες. Δεν ήτανε ελιές τότε. Ο πατέρας μου έκανε δύο τόνους σταφίδα και ο θείος μου ο Γιάννης(Λαμπρόπουλος)έκανε τρεις. Ο κάμπος, κάτω, ήτανε όλο σταφίδες και αμπέλια. Είχαμε συνέχεια πολλή δουλειά. Είχαμε το σκάψιμο που κάναμε τα κουτρούλια και μετά ξανά σκάλισμα που τα χαλάγαμε, το κλάδεμα, το χαράκι, τα αλώνια. Είχαμε θειαφίσματα, ρεντίσματα με χαλκό ίσα με τέσσερα-πέντε χέρια, όλο το χρόνο δουλειά. Είχαμε να φτιάξουμε τα αλώνια. Είχαμε πολύ καλές σταφίδες και ο τρύγος ξεκίναγε μετά της Παναγίας και κράταγε πάνω από δέκα ημέρες.

-Τα αλώνια, πως το ετοιμάζατε;

-Ξύναμε τελείως το χορτάρι και το περνάγαμε μια επάλειψη με σβουνιά που έκανε μια κρούστα και έτσι δεν έπαιρνε χώματα μέσα. Γύρω-γύρω φτιάχναμε αυλάκι για το νερό. Το πρόβλημα ήτανε με τη βροχή και ειδικά πριν βγούμε τα νάιλον. Τρέχαμε και ρίχναμε πάνω ότι πανί είχαμε γιατί δεν έπρεπε να βραχεί. Ο πατέρας μου είχε ένα μουσαμά που το είχε πάρει στην κατοχή, ανταλλαγή με δέκα οκάδες καλαμπόκι.

-Τις κόψατε όμως.

-Έδωσαν επιδότηση, για να τις κόψουμε. Έδωσαν 500 φράγκα το στρέμμα και τις κόψαμε.

-Άλλες καλλιέργειες είχατε;

-Σπέρναμε σιτάρια, κριθάρια, βρώμες. Είχαμε στον πατέρα μου ένα μουλάρι και ένα βόδι και είχε κι ο μπάμπα- Αλικίος τα ίδια και τα ζέγναμε μαζί και έτσι κάναμε ζευγάρι. Σπέρναμε μέχρι τις 2 Φλεβάρη. Αλλά τα χωράφια αρχίσαμε και τα φυτεύαμε ελιές και μέχρι να μεγαλώσουν οι ελιές συνεχίζαμε να τα σπέρνουμε. Το θεριστή τα θερίζαμε. Και αργότερα κάναμε γύρω στις πέντε χιλιάδες δεμάτια και παλεύαμε με τη γυναίκα μου και άντε να τα μαζέψουμε. Αγώνας.

-Τα λιπάσματα πότε είχανε έρθει.

-Ήμουν πολύ μικρός και έπαιρνε ο πατέρας μου πενήντα οκάδες λίπασμα για όλα τα χωράφια. Κάποιος θυμάμαι, είχε πει τότε στον πατέρα μου ότι «καλό είναι το λίπασμα αλλά θα έρθει καιρός που θα το αναθεματίσετε» γιατί κάνει ζημιά στη γη και πράγματι έτσι φαίνεται... Τώρα όλο και περισσότερο ρίχνουμε και πάλι δεν φτάνει.

-Ο Συνεταιρισμός πότε έγινε, σας βοήθαγε;

-Ο Συνεταιρισμός πρέπει να έγινε πριν το '60. Βοήθαγε, βέβαια, γιατί παίρναμε λιπάσματα, χρεωνόμαστε...

-Μεροκάματο σε άλλα μέρη, πήγαινες;

-Όχι όσο ήμουν στον πατέρα μου, μόνο εδώ στο χωριό. Γιατί είχαμε τα δικά μας χτήματα και δεν προλαβαίναμε. Παίρναμε και εμείς εργάτες, κάναμε και δανεικαριές. Αργότερα που έκανα δι-

Στο γάμο τους

Προσωπογραφίες

Συνέχεια από τη σελ. 12

κή μου οικογένεια και είχα τα παιδιά μικρά, πήγαινα κυρίως για χαράκι σε σταφίδες.

-Νομίζω ότι είχες ασκήσει και την τέχνη του μαραγκού.

-Ναι έφτιαχνα στέγες. Την πρώτη που έκανα ήταν στην καλύβα μας, ήμουνα παντρεμένος τότε. Πρώτα είχαμε τα ζώα στο κατώ και από πάνω οι άνθρωποι. Έπρεπε να ξεχωρίσουν τα ζώα από τους ανθρώπους. Αποφάσισα λοιπόν να φτιάξω την καλύβα για τα ζώα. Και για τη στέγη έφερα το Νικολάκη το Μάντσεη από του Σκλήβα που δού-

Φωτ: Στάθης Κοκκαλιάρης

λευε σαν μαραγκός και μαζί του έμαθα κι εγώ. Και μάλιστα μου έλεγε να πηγαίνω μαζί του, για μεροκάματο, να φτιάχνουμε στέγες, αλλά εγώ δεν μπορούσα. Σήμερα βέβαια οι στέγες είναι πιο ελαφρές. Τότε ήταν πιο δύσκολο να κόψεις, να τοποθετήσεις τα ξύλα, μεγάλα ξύλα. Μεγάλη δουλειά...

-Άλλη ενασχόληση ήταν το ρετσίνι.

-Βέβαια, μαζεύαμε ρετσίνι. Και τα παιδιά μου, η Αθανασία κι ο Νώντας.

-Πότε παντρεύτηκες με την Κα Παναγιώτα. Ήταν προξενιό;

-Από τη στιγμή που αποφάσισα να μείνω στο χωριό σίγουρα με απασχολούσε το πρόβλημα της αποκατάστασης. Μου άρεσε η Παναγιώτα γιατί ήταν καλή και όμορφη κοπέλα. Ήταν ορφανή από πολύ μικρή και ζούσε με τη μητέρα της. Τριών χρονών ήτανε που σκοτώθηκε ο πατέρας της, στον πόλεμο. Ο Κώστας ο Μπάμης.

Αφού βεβαιώθηκα ότι υπήρχε ενδιαφέρον και από την πλευρά της, αποφάσισα να την παντρευτώ. Όμως, έστειλα προξενιό, τον παππούλη τον Παπά(Δήμο) και τον παππούλη τον Γείτωνα (Πόθο). Αυτοί πήγαν και τη ζήτησαν από την κυρά Θανάσω την μετέπειτα πεθερά μου. Ο γάμος έγινε εδώ στο χωριό στις 14 Οκτώβρη του 1962, με τον παραδοσιακό τρόπο της εποχής. Από τότε μένουμε συνεχώς αγαπημένοι στον τόπο που γεννηθήκαμε και μεγαλώσαμε. Κάναμε μια μεγάλη οικογένεια. Μείναμε στο πατρικό της Κυράς το οποίο αργότερα γκρεμίσαμε και ξαναφτιάξαμε. Εκεί μεγαλώσαμε τα παιδιά μας.

-Το «μικρόβιο» με την πολιτική πως προέκυψε; Είχε ασχοληθεί κι άλλος από την οικογένεια;

-Δεν θεωρώ τον εαυτό μου πολιτικό, ούτε άλλωστε κατάγομαι από πολιτική οικογένεια. Αγάπησα το χωριό μας γιατί πράγματι ήταν πολύ όμορφο και συνέχιζε να είναι ωραίο μέχρι την περσινή πυρκαγιά. Πάντα με στεναχωρούσε να βλέπω και να ζω καθημερινά, τα μεγάλα και τα μικρά προβλήματα αυτού του χωριού. Αυτός ήταν και ο λόγος που με έκανε να ασχοληθώ με τα κοινά, με το σκεπτικό ότι θα μπορούσα να κάνω κάτι κι εγώ για τον τόπο που γεννήθηκα, μεγάλωσα και διάλεξα να ζήσω όλη τη ζωή μου.

-Πότε ασχολήθηκες πρώτη φορά; Ξεκίνησες

σαν Σύμβουλος η από την αρχή πήγες για πρόεδρος;

-Για πρώτη φορά ασχολήθηκα με τα κοινοτικά το 1965. Είμαστε «αντιμέτωποι» με τον πατέρα σου(Αντώνη Κοκκαλιάρη) και βγήκε εκείνος Πρόεδρος. Και τότε τα ψηφοδέλτια, τα κάναμε χειροποίητα και μάλιστα είχαμε και μια διαφωνία για την εγκυρότητα η οποία λύθηκε βέβαια. Αλλά μετά ήρθε η Χούντα το '67 και τον βγάλανε και βάλανε τον Αλέξη (Αθανασόπουλο). Εγώ ήμουνα στο κοινοτικό συμβούλιο ως σύμβουλος και παρέμεινα μέχρι το 1975.

-Πότε θγήκες Πρόεδρος πρώτη φορά;

-Για πρώτη φορά έγινα Πρόεδρος το 1975.

-Με ποιον ήσουν «αντίπαλος»; Ποιοι άλλοι ασχολήθηκαν στα συμβούλια;

-Δεν μου αρέσει η λέξη αντίπαλοι. Όλοι προσπαθούμε για το καλό του χωριού μας. Με όλους είχα μια πολύ καλή συνεργασία. Από ότι θυμάμαι ενδιαφερόμενοι για τα κοινά είμαστε εγώ, ο Λάμπρος ο Λουμπής, ο Αντώνης ο Κοκκαλιάρης, ο Πάνος ο Κατσάμπουλας, ο Παναγιώτης ο Δημόπουλος, ο Παναγιώτης ο Λαμπρόπουλος, ο Θανάσης ο Λαμπρόπουλος και άλλοι.

-Ποιο είναι το πρώτο έργο σαν Πρόεδρος η αν θέλεις να μας πεις για άλλα έργα που έγιναν και θεωρείς σημαντικά;

-Το πρώτο μέλημα μας ως κοινοτικό συμβούλιο ήταν να λειτουργεί ο δρόμος Μάκιστο-Ζαχάρω για να έχουμε συγκοινωνία. Ακολούθησε η διάνοιξη αγροτικών δρόμων για να μπορούμε να πηγαίνουμε στα χωράφια μας. Ο δρόμος μέχρι τις Ξιφάρες, το γεφύρι στη Λιμουτσάρα, προς τα Λιθάρια, τις Σπηλιές και άλλοι. Θα έπρεπε να κάνουμε κάτι ακόμα στους δρόμους του χωριού για να μπορούμε να κυκλοφορούμε με ασφάλεια μέσα στο χωριό γιατί είσαντε όλο πέτρες. Έτσιτσι μεντοστρώσαμε τους δρόμους. Δύσκολα χρόνια εκείνη την εποχή για να γίνουν όλα αυτά και πολλοί αγώνες, κάποιοι αντιδρούσαν... Τι να πρωτοθυμηθώ; Οι ελλείψεις ήταν πάρα πολλές και ότι μπορούσαμε κάναμε. Η Νομαρχία έδινε κάποια χρήματα, αλλά δεν έφταναν και μαζεύαμε και μεταξύ μας.

-Από τότε που ασχολήθηκες για πρώτη φορά, σταμάτησες ποτέ; Νομίζω ότι πάντα συμμετείχες έστω και σαν σύμβουλος.

-Από τότε που πρωτοασχολήθηκα με τα κοινοτικά δεν σταμάτησα ποτέ. Πάντα συμμετείχα στα κοινοτικά συμβούλια ως πρόεδρος ή ως σύμβουλος. Εκτός από μια τετραετία που δεν έβαλα υποψηφιότητα.

-Πόσες φορές έχεις εκλεγεί πρόεδρος;

-Από το 1975 έχω εκλεγεί πρόεδρος έξι τετραετίες.

-Όλα αυτά τα χρόνια της θητείας σου προφανώς θα συνάντησες σημαντικούς ανθρώπους οι οποίοι είχαν καθοριστικό ρόλο στην τύχη αυτού του τόπου;

-Πάντα είχα γνωριμίες και επικοινωνία κάθε φορά με τους εκπροσώπους της τοπικής αυτοδιοίκησης (Νομαρχίας, Δήμων, κλπ.) καθώς και με πολλούς εκπροσώπους της πολιτείας (Γεωπόνους, Μηχανικούς, Διευθυντές Υπηρεσιών, Βουλευτές, κλπ.)

-Με τους χωριανούς πως τα πήγαινες;

-Οι σχέσεις μου με τους συγχωριανούς μου ήταν άριστες. Πότε δεν είχα προβλήματα με κανέναν. Ως πρόεδρος είχα καθήκον να υποστηρίξω τα συμφέροντα του χωριού μας. Ενδεχομένως κατά την άσκηση των καθηκόντων μου κάποιους να δυσάρεστησα. Τι να κάνουμε όμως; Κάποια έργα έπρεπε να γίνουν. Θα ήθελα να ευχαριστήσω όλους τους συγχωριανούς μου που με στήριξαν

όλα αυτά τα χρόνια.

-Θυμάσαι κάποια σημαντική ευχάριστη στιγμή;

-Σε ότι αφορά τα κοινοτικά, ευχάριστες στιγμές ήταν η εκλογή μου ως πρόεδρος και όταν έβλεπα ότι οι προσπάθειες του κοινοτικού συμβουλίου κατέληγαν σε επιτυχία. Σε ότι αφορά την οικογενειακή μου ζωή οπωσδήποτε ευχάριστες στιγμές ήταν η γέννηση των παιδιών μας, οι γάμοι τους, η απόκτηση εγγονιών.

-Κάποιες ιδιαίτερα δυσάρεστες στιγμές;

-Όσο αφορά την οικογένεια μου, η πιο δυσάρεστη στιγμή, ήταν όταν «χάσαμε» τον εγγονό μου, τον Παναγιώτη της Αθανασίας, στα επτά του χρόνια... Αυτό ήτανε κάτι πολύ δύσκολο για εμάς.

Άλλες δυσάρεστες στιγμές ήταν ο θάνατος των γονιών μου, της πεθεράς μου και άλλων προσφιλών προσώπων.

Όσο για τα κοινοτικά, εκείνο που με στενοχωρούσε κάθε φορά ήταν οι δυσκολίες που αντιμετώπιζε το κοινοτικό συμβούλιο, στην επίλυση κάποιου σοβαρού προβλήματος του χωριού μας. Οπωσδήποτε διαφωνίες και συγκρούσεις με συγχωριανούς και άλλους παράγοντες που ενδεχομένως υπήρχαν, πάνω στην προσπάθεια να κάνουμε κάτι για το χωριό μας.

Ο τραυματισμός του ποδιού μου που έγινε κατά τη συντήρηση αγροτικών δρόμων είναι ένα μελανό σημείο της ζωής μου και της θητείας μου σαν πρόεδρος. Κινδύνευσε η ζωή μου από μόλυνση του ποδιού μου. Έμεινα μεγάλο χρονικό διάστημα στο νοσοκομείο, με κίνδυνο να χάσω το πόδι μου και τελικά έμεινα ανάπηρος.

Τόσο το πόδι μου όσο και οι πυρκαγιές, ήταν πολύ δυσάρεστες στιγμές οι οποίες σημάδεψαν τη ζωή μου. Θα έλεγα ότι με έκαναν να τη φιλοσοφώ.

-Το 1998 έγινε ο «Νόμος του Καποδίστρια». Η

Φωτ: Στάθης Κοκκαλιάρης

κοινότητα καταργήθηκε και οι αρμοδιότητες μεταφέρθηκαν στο Δήμο. Εκεί παίρνονται και οι αποφάσεις. Εμείς σαν χωριό δεν βγάζουμε Δημοτικό συμβούλιο και ούτε έχουμε λόγο στο Δήμο. Πώς το βλέπεις; Είναι καλύτερα ή όχι; Η εμπειρία σου είναι τεράστια στα Δημοτικά πράγματα.

-Σαν θεσμός ο Νόμος του Καποδίστρια νομίζω πως ήταν καλός. Από κει και πέρα είναι το πώς θα εφαρμόσουν το Νόμο οι εκπρόσωποι των Δήμων. Χρειάζεται πάντοτε να είμαστε σε ετοιμότητα, να συμμετέχουμε στα δημοτικά συμβούλια και να διεκδικούμε αυτά που δικαιούμαστε τουλάχιστον. Μέχρι τώρα πιστεύω ότι έχουν γίνει κάποια πράγματα σε ότι αφορά τη συντήρηση του δημοσίου δρόμου, των δρόμων Μακίστου-Πλατιάνας, Μακίστου-Μηλέας, των αγροτικών δρόμων, την καθαριότητα, τον ηλεκτροφωτισμό, κλπ. Θα μπορούσαν όμως να έχουν γίνει περισσότερα πράγματα.

Συνέχεια στη σελ. 14

Προσωπογραφίες

Συνέχεια από τη σελ. 13

-Συμμετείχες και στο εκκλησιαστικό Συμβούλιο πολλά χρόνια;

-Ναι, συμμετείχα από παλιά στο εκκλησιαστικό συμβούλιο και συνεχίζω ακόμη. Οι δραστηριότητες του εκκλησιαστικού συμβουλίου περιορίζονται στην συντήρηση των εκκλησιών. Οι εκκλησίες του χωριού μας είναι για μένα ότι και το σπίτι μου.

-Η οικογένεια σου έχει μια σημαντική κοινω-

Αύγουστος 2006 στο τελευταίο πανηγύρι στη Μάκιστο

νική παρουσία γενικότερα. Στο Σύλλογο, ειδικά ο Νώντας βοηθάει πάντα σε όλες τις εκδηλώσεις και όλη η οικογένεια είναι παρούσα. Νομίζω ότι αυτό, είναι κάτι που δεν το κάνετε μόνο από «υποχρέωση» αλλά σας αρέσει.

-Καταρχήν νομίζω ότι όλοι έχουμε υποχρέωση να στηρίξουμε τις προσπάθειες των συγχωριανών μας που αποβλέπουν στο καλό του χωριού μας, είτε αυτές είναι ατομικές, είτε γίνονται μέσω συλλόγων. Σίγουρα όταν κάνεις κάτι μόνο από υποχρέωση, νομίζω ότι δεν έχει και τόσο μεγάλη αξία. Σημασία έχει να σου αρέσει και να το κάνεις από ευχαρίστηση. Εγώ μέχρι σήμερα, ότι κάνω, το κάνω γιατί με ευχαριστεί και αυτό τουλάχιστον έχω μεταβιβάσει και στα παιδιά μου.

-Και η Κα Παναγιώτα νομίζω, έχει διακριτική μεν, αλλά σημαντική προσφορά. Συμμετείχε και αυτή με τον τρόπο της σε εκδηλώσεις, με τα γλυκά της, με το ψωμί. Και στάθηκε επάξια-παλικάρει δίπλα σου στα δύσκολα.

-Πράγματι η κυρά Παναγιώτα με στήριξε και με στηρίζει μέχρι σήμερα και στα καλά και ιδιαίτερα στα δύσκολα. Γι' αυτό θέλω να την ευχαριστήσω δημόσια για όλα. Σε ότι αφορά τη φιλοξενία, είναι κάτι που κληρονομήσαμε από τους γονείς μας, το συνεχίζουμε κι εμείς και χαίρομαι ιδιαίτερα γιατί αρέσει και στα παιδιά μας. Το σπίτι μας ήταν πάντα ανοιχτό σε όλους και πάντα γεμάτο κόσμο. Άλλωστε η φιλοξενία είναι κάτι που χαρακτηρίζει όλους τους κατοίκους του χωριού μας. Σίγουρα η κυρά Παναγιώτα συμμετείχε πάντα στις εκδηλώσεις και ότι κάνει το κάνει γιατί της αρέσει και την ευχαριστεί ιδιαίτερα.

-Παρά την ενασχόληση σου με τα κοινά δεν εγκαταλείψες τη γη σου. Νομίζω ότι αγωνίστηκες αρκετά και δημιούργησες (ελιές, αμπέλι, ρετσίνα, ζώα... κλπ.).

-Η ενασχόληση μου με τα κοινά γίνεται όπως είπα προηγουμένως, από αγάπη και ενδιαφέρον προς το χωριό μας και δεν με εμπόδιζε να ασχοληθώ με τις αγροτικές δουλειές. Τόσο εγώ όσο και η κυρά Παναγιώτα δουλέψαμε σκληρά και με πρωτόγονα μέσα και κάτω από δύσκολες καιρι-

κές συνθήκες. Διατηρήσαμε αυτά που βρήκαμε και δημιουργήσαμε κι άλλα πολλά. Πράγματι αγωνιστήκαμε μαζί και κάναμε μια πολύ καλή παρουσία για την οποία είμαστε πολύ ικανοποιημένοι γιατί βλέπαμε ότι οι κόποι μας δεν πήγαν χαμένοι. Κι όλα αυτά μέχρι τις 24 Αυγούστου του 2007, οπότε οι πυρκαγιές μας έκαναν να τα θυμόμαστε όλα σαν όνειρο.

-Είχατε δύο πολύ όμορφα άλογα, αλλά ο Νώντας έφερε πρώτος το τρακτέρ στο χωριό;

-Ο Νώντας, αφού τελείωσε το Γυμνάσιο και τη σχολή ηλεκτρολόγων στον Πύργο αποφάσισε να μείνει στο χωριό και να ασχοληθεί με τη γεωργία. Το 1987 πήρε το πρώτο τρακτέρ και σίγουρα η ζωή μας άλλαξε από τότε, γιατί ήταν πιο εύκολη η καλλιέργεια με μηχανικά μέσα.

-Πες μας τώρα για τα παιδιά σου, έχεις και αρκετά εγγόνια.

-Αποκτήσαμε με τη βοήθεια του Θεού τέσσερα παιδιά, και εννέα εγγονάκια. Τα κορίτσια τελείωσαν το σχολείο στη Ζαχάρω και αποκαταστάθηκαν στην Αθήνα όπου ζουν σήμερα με τις οικογένειές τους. Η Αθανασία έχει δύο παιδιά, ο Νώντας έχει τρία αγόρια, η Ντίνα έχει ένα κοριτσάκι και η Γεωργία έχει τρία κοριτσάκια. Η μεγάλη μου εγγονή, της Αθανασίας, τελειώνει τώρα το πανεπιστήμιο και το μικρότερο είναι της Γεωργίας.

-Είναι η Ραφαέλλα που βαφτίστηκε πέρυσι τον Αύγουστο, στη Μάκιστο. Το τελευταίο ευχάριστο γεγονός στο χωριό μας, πριν την καταστροφή. Έχεις μια πολύ ωραία οικογένεια και αυτό πρέπει να σε κάνει χαρούμενο.

-Σαν γονείς αισθανόμαστε μεγάλη ικανοποίηση γιατί δημιουργήσαμε μια παραδοσιακή οικογένεια με ισχυρούς δεσμούς μεταξύ μας. Και τα εγγονάκια εμείς οι παππούδες τα καμαρώνουμε με ιδιαίτερη χαρά.

- Για το τέλος, αν μπορείς, θα θέλαμε να μας παραθέσεις τη μαρτυρία σου, για εκείνη τη μέρα της 24 Αυγούστου 2007.

-Εκαθόμαστε στην αυλή, με τον Γιώρη τον Πόθο και τον Κώστα τον Λαμπρόπουλο και κουβεντιάζαμε. Μόλις έφυγε ο Κώστας, πήρανε τηλέφωνο από το Δημαρχείο και μου είπαν, να προσέξουμε γιατί υπάρχει κίνδυνος πυρκαγιάς επειδή έκανε ζέστη και φύσαγε πολύ δυνατός αέρας.

Μόλις ο Κώστας έφτασε στο σπίτι του, με πήρε τηλέφωνο και μου είπε ότι είχε πιάσει φωτιά κι έρχεται, από το Παλιόχωρι. Πήγα αμέσως εκεί πέρα και η φωτιά είχε φτάσει στον Λάμπρου του Λουμπή το σπίτι. Εγύρισα πίσω και ήρθα στο σπίτι, και προσπάθησα να ειδοποιηθούν όλοι οι συγχωριανοί μας και μετά πήρα το λάστιχο να καταβρέξω, να περισώσω ότι μπορούσα. Στο σπίτι ήταν τα κορίτσια, η Γεωργία και η Ντίνα με τα παιδιά τους και ο Νώντας, όλη η οικογένεια. Μόλις είδανε τη φωτιά στα Γαλάρια τρομάξανε και τρέξαν όλοι μαζί και η γυναίκα μου να φύγουνε. Μου είπαν να πάω μαζί, με παρακαλάγανε, αλλά εγώ δεν τους άκουσα. Είδα, από τον ασφένταμο του Στάθη του Λουμπή που καιγότανε, να πιάνει το σπίτι του. Εκεί είπα, «πάει...». Έφυγα για να έρθω στην Καζάρμα, που είχαμε τις γίδες, να τις βγάλω έξω, να τις ελευθερώσω.

Ο κόσμος, ο περισσότερος, είχε φύγει πανικόβλητος. Τη Δημητρούλα (Λαμπροπούλου) συνάντησα και εκείνη πήγε από πάνω και την πήρε ο Μιλτιάδης του Παναγιώτη στο αυτοκίνητο. Και τον πατέρα σου τον είδα, αλλά δεν μπόρεσα ούτε να του μιλήσω. Έκανα από τον κάτω δρόμο, για

την Παλιόλακα. Μόλις έφτασα στην Παλιόλακα η φωτιά είχε φτάσει στην Μάντρα από κάτω. Πήγα να ανοίξω την αποθήκη να μπω μέσα, αλλά δεν είχα τα κλειδιά και εν τω μεταξύ η φωτιά ανέβηκε από πάνω στο χωράφι. Έφυγα για τον Αι Γιώρη. Στην ελιά του Κώστα του Αντρία (Τσίρου) εσταμάτησα και κοίταξα πίσω. Είδα, η φωτιά ερχότανε. Είχε τέτοιο αέρα...Σκέφτηκα να γυρίσω πίσω, αλλά καιγόσαντε τα πάντα και δεν μπορούσα. Αναγκαστικά συνέχισα προς τον Αι Γιώρη. Μόλις έφτασα εκεί πέρα, είχε φτάσει η φωτιά, του Μήτρου (Κοκκαλιάρη) τα ξύλα στη σκάλα, είχανε πιάσει και καιγόσαντε. Σκέφτηκα να πάω εκεί στο σπίτι αλλά δεν μπορούσα. Παντού φωτιές. Πιο πέρα από την εκκλησία, κάτω από την καλύβα του Σωτήρη (Πόθου), είδα ένα αυτοκίνητο. Ήταν της αστυνομίας. Άρχισα να φωνάζω. Βοήθεια!!! Φώναξα αρκετές φορές αλλά δεν σταμάτησε...Σταμάτησε πιο πέρα, να πάρει τα Βαγγελόπουλα (Δημόπουλου), αλλά εκείνα δεν μπήκανε και έφυγε. Μάλλον, ο Νίκος πήγε να μπει, αλλά η Μαριγώ δεν ήθελε. Συνέχισα και τους συνάντησα που πηγαίνανε με τα ζώα τους...Τους προσπέρασα και εκεί μετά το γεφύρι, είδα ένα κομμάτι γης καμένο και πήγα και στάθηκα σε κείνο το σημείο και κοίταζα γύρω, τη φωτιά. Κι όπως στεκόμουν, ήρθε μια λάβρα και έβαλα στο πρόσωπο τα χέρια μου, να φυλαχτώ. Τα χέρια μου καήκανε και με πήρε και στο κεφάλι. Έπεσα κάτω και ξανασηκώθηκα και άρχισα να φωνάζω το Νίκο και τη Μαριγούλα. Από τον καπνό δεν τους έβλεπα Δεν μου απάντησε κανείς. Είχανε μάλλον καεί.

Έμεινα εκεί και μετά από κάποια ώρα, ήρθε ένα αυτοκίνητο. Ήταν ο Δήμαρχος με τον Αντιδήμαρχο τον Σπύρο Μπηλιώνη. Με είδανε, σταμάτησαν και σηκώθηκα να πάω προς το αμάξι. Όπως σηκώθηκα, είδα το Νίκο, σαν καθιστός ήτανε, με τα χέρια σταυρωμένα μπροστά... Με πήρανε στο αυτοκίνητο και δίψαγα. Ήρθαμε προς το χωριό, αλλά στον Αι Γιώρη, εκαιγόσαντε τα πλατάνια και δεν πέρναγε. Κατέβηκε (ο Δήμαρχος), έπιασε νερό και γυρίσαμε προς του Κουμουθέκτρα. Τους

Παιδιά, εγγόνια στο τρακτέρ μετά τη φωτιά

λέω: «Που πάμε; Έχει παντού φωτιές». Αλλά συνεχίσανε και στην Αρτέμιδα, στην εκκλησία, βρήκαμε την Παναγία (Μαγδαληνή Παναγού Αλεξανδρόπουλου). Είχε καεί κι αυτή στα χέρια, πόδια, πρόσωπο. Εκεί, είσαντε και κάποιοι άλλοι Κουμουθεκράιοι, ο Μήτσος ο Δημητρακόπουλος, με κάτι γίδες και τη γυναίκα του, η οποία μας παρηγορούσε και τελικά η ίδια, αργότερα, έπαθε εγκεφαλικό... Εκεί ήταν και ο Μήτσος ο Κάρτας, που έψαχνε για τα παιδιά του...

Στου Κουμουθέκτρα περιμέναμε αρκετή ώρα, γιατί είχε γίνει το δυστύχημα και ο δρόμος ήτανε κλειστός. Κάποια στιγμή ξεκινήσαμε και είδαμε

Συνέχεια στη σελ. 15

Προσωπογραφίες

Συνέχεια από τη σελ. 14

βγαίνοντας από το χωριό ένα αυτοκίνητο καμένο και ένα σώμα καμένο, ήταν η Παναγιώτα Πόθου και πιο κάτω, στις πεύκες, είδαμε τον Χαρίλη τον Κάρτα, πεσμένο. Εκείνος, δεν είχε καεί και τον γνωρίσαμε.

Φτάσαμε και στο σημείο που έγινε το ατύχημα. Τα αυτοκίνητα καιγόσαντε ακόμα. Αναγνώρισα του Γώρη του Πόθου το αυτοκίνητο που καιγότανε... Δεν πέραγε ο δρόμος και ξαναγυρίσαμε στου Κουμουθέκτρα. Περιμέναμε στην πλατεία και εν τω μεταξύ είχανε έρθει ο Δασάρχης της Κρέστενας, αστυνομία και άλλοι. Ήτανε και δύο αξιωματικοί της αστυνομίας που με γνωρίζανε. Ο ένας με κοίταξε που ήμουνα καμένος και μας είπε να φύγουμε όπως μπορούμε...

Ξεκινήσαμε πάλι και στο σημείο (του ατυχήματος) μπήκαμε μέσα, από το χωράφι. Τι να ειδώ; Δεξιά κι αριστερά, ήταν γεμάτο ανθρώπινα σώματα, καμένα... Φρίκη.

Συνεχίσαμε και βγήκαμε στο δρόμο και πιο κάτω συναντήσαμε τον Κώστα Μπηλιώνη με τη μπουλντόζα που ερχότανε να ανοίξει το δρόμο. Φτάσαμε στη Ζαχάρω και στη μάντρα του Αποστόλη, περίμενε το ασθενοφόρο που μας πήρε, μαζί με τη Μαγδαληνή, για να μας πάει στον Πύργο, στο νοσοκομείο. Στον Καιάφα όμως είχε φωτιά και δεν πέραγε και μας γυρίσανε πίσω. Μας

πήγανε τελικά στην Κυπαρισσία.

Τα παιδιά, τα εγγόνια μου και η γυναίκα μου είχανε πάει στη Ζαχάρω, στο σπίτι. Έφτασε όμως και στη Ζαχάρω η φωτιά και φύγανε κι από κει και πήγανε στη θάλασσα, στο Μπισχινόκαμπο. Οι δύο γαμπροί μου, ο Τάκης με τον Κώστα ήρθανε κι αυτοί το ίδιο βράδυ από την Αθήνα. Εγώ είχα το κινητό και τους τηλεφώνησα από του Κουμουθέκτρα γιατί δεν ξέρανε τι έγινε και δεν μπορούσαν να κάνουνε και τίποτα. Μετά, από το ασθενοφόρο τους ξανατηλεφώνησα και τους είπα ότι με πάνε για νοσοκομείο. Ήρθανε όλοι στην Κυπαρισσία. Ο ίδιος ο Δ/ντής του νοσοκομείου τους κάλεσε μέσα και τους φιλοξένησε τρεις μέρες, μαζί και η Παναγιώτα Ζέρβα, η κόρη της η Μαρία και τα εγγονάκια της.

Και εμένα τρεις μέρες με κρατήσανε και από εκεί με πήγανε στο νοσοκομείο του Πύργου. Άλλες τρεις μέρες εκεί και μετά με διώξανε για Αθήνα, γιατί τα εγκαύματα ήτανε πολύ σοβαρά. Με πήγανε στο «Ερρίκος Ντυνάν» όπου φέρανε και άλλους καμένους. Εκεί έμεινα δυόμιση μήνες για νοσηλεία.

Μαζί μου έμεινε η γυναίκα μου, η Παναγιώτα, η οποία δεν με άφησε ούτε ένα λεπτό. Αλλά με επισκέφτηκε και όλος ο κόσμος. Οι χωριανοί μου, δήμαρχοι, βουλευτές, πολιτικοί. Και οι δημοσιογράφοι με έβγαζαν συνέχεια στα κανάλια. Δυστυ-

χώς έγινα «διάσημος» μέσα από μια τέτοια τραγωδία. Όταν βγήκα από το νοσοκομείο έμεινα για λίγο στην Αθήνα στα παιδιά μου και μετά ήρθα κάτω και έμεινα στη Ζαχάρω για λίγο.

Αλλά δεν μπορώ να μείνω αλλού. Εδώ είναι ο τόπος μου. Και ήρθαμε, τέλος Φλεβάρη, με την γυναίκα μου και μένουμε εδώ στο κοντέινερ. Κάουμε κουράγιο και όσο αντέξουμε.

Με την ευκαιρία αυτή θα ήθελα να ευχαριστήσω όλους εκείνους που μου συμπαραστάθηκαν στη μεγάλη αυτή δοκιμασία. Ακόμα θέλω να ευχαριστήσω αυτούς που έστειλαν ανθρωπιστική βοήθεια στους κατοίκους του χωριού μας. Προσωπικά θέλω να ευχαριστήσω την Κα ΒΑΡΔΙΝΟ-ΓΙΑΝΝΗ για το ενδιαφέρον της να μάθει για τη πορεία της υγείας μου, κατά την παραμονή μου στο Νοσοκομείο ΕΡΡΙΚΟΣ ΝΤΥΝΑΝ, και για την προμήθεια από το εξωτερικό ειδικών αλοιφών, δειχνοντε το μεγαλείο της ψυχής της.

Τέλος, θέλω να παρακαλέσω όλους τους συγχωριανούς μας, οπουδήποτε και να βρίσκονται, να βοηθήσουν, όπως μπορούν, για να ξαναζωντανέψει το χωριό μας. Εμείς θα μείνουμε εδώ, θα αγωνιστούμε όλοι ενωμένοι και αγαπημένοι και θα περιμένουμε να δούμε το χωριό μας όπως ήταν και πρώτα.

Επιμέλεια: Δήμητρα Κοκκαλιάρη

Καταστροφές σε υποδομές και παραγωγικό δυναμικό από τις πυρκαγιές του Αυγούστου 2007 στην Πελοπόννησο

Εκτός από τις ζημιές που προκλήθηκαν στο φυσικό περιβάλλον και στις προστατευόμενες περιοχές, σημαντικές είναι και οι επιπτώσεις της πυρκαγιάς στις παραγωγικές και οικιστικές υποδομές των πληγεισών περιοχών. Όπως προκύπτει από την επεξεργασία των δορυφορικών εικόνων, καταστράφηκαν από τις πυρκαγιές 781.043 στρέμματα αγροτικής γης (στην πλειονότητά τους ελαιώνες), αλλά και 16.432 στρέμματα οικισμών, γηπέδων και άλλων τεχνητών επιφανειών.

Πίνακας 3: Ζωικό κεφάλαιο στις πληγεισες περιοχές πριν τις πυρκαγιές

Νομός	Αίγες	Πρόβατα
Κορινθία	100.312	100.061
Μεσσηνία	81.483	100.247
Ηλεία	72.825	266.145
Αρκαδία	143.737	175.712
Λακωνία	158.685	61.787
Αχαΐα	318.620	166.012

Πηγή: Έρευνα γεωργικών διαρθρώσεων 2000

Πίνακας: Καταγραφή ζημιών σε κτήρια πυρόπληκτων περιοχών σύμφωνα με το ΥΠΕΧΩΔΕ

Α/Α	ΝΟΜΟΙ	ΚΑΤΟΙΚΙΕΣ		ΔΗΜΟΣΙΑ ΚΤΙΡΙΑ / ΕΚΚΛΗΣΙΕΣ / ΕΠΑΓΓΕΛΜΑΤΙΚΕΣ ΣΤΕΓΕΣ		ΣΤΑΥΛΟΙ / ΑΠΟΘΗΚΕΣ / ΛΟΙΠΕΣ ΧΡΗΣΕΙΣ	
		ΟΛΟΣΕΡΗΣ ΚΑΤΑΣΤΡΟΦΗ	ΜΕΡΙΚΗ ΚΑΤΑΣΤΡΟΦΗ	ΟΛΟΣΕΡΗΣ ΚΑΤΑΣΤΡΟΦΗ	ΜΕΡΙΚΗ ΚΑΤΑΣΤΡΟΦΗ	ΟΛΟΣΕΡΗΣ ΚΑΤΑΣΤΡΟΦΗ	ΜΕΡΙΚΗ ΚΑΤΑΣΤΡΟΦΗ
1	ΑΡΚΑΔΙΑΣ	185	110	6	3	157	171
3	ΗΛΕΙΑΣ	524	238	30	12	498	233
4	ΚΟΡΙΝΘΙΑΣ	3	0	1	0	10	5
5	ΛΑΚΩΝΙΑΣ	8	33	0	0	90	32
6	ΜΕΣΣΗΝΙΑΣ	95	40	4	2	33	8
ΣΥΝΟΛΟ		815	421	41	17	788	449

Πηγή: ΥΠΕΧΩΔΕ 2007

Κατά την επίσημη καταγραφή των ζημιών σε κτήρια (Πίνακας 2), το ΥΠΕΧΩΔΕ κατέγραψε την ολική καταστροφή 1644 κτισμάτων όλων των χρήσεων, καθώς και ζημιές σε 887 ακόμη.

Οι αυτοψίες στην περιοχή κατέγραψαν επίσης αρκετά εκτενείς ζημιές στις υποδομές του οδικού δικτύου, αλλά και στις υποδομές τηλεπικοινωνιών και ηλεκτροδότησης.

Σε ό,τι αφορά τις αγροτικές περιοχές που επλήγησαν, πιο σημαντικές όλων είναι οι ζημιές στους εκτεταμένους ελαιώνες της περιοχής. Σημειώνεται ότι σύμφωνα με τις πρώτες διαθέσιμες πληροφορίες, μόνο στην Ηλεία καταστράφηκε το 50% του δυναμικού ελαιοπαραγωγής, ενώ σημαντικές είναι και οι απώλειες στον τομέα αυτόν από τις ζημιές στον Κάμπο της Κυνουρίας. Σύμφωνα με τις προκαταρκτικές

εκτιμήσεις του WWF Ελλάς, μετά από αυτοψίες στην Πελοπόννησο διαπιστώθηκαν και αρκετά εκτεταμένες –αν και μικρότερης οικονομικής σημασίας– ζημιές σε αμπέλια ενώ σημαντικά μικρότερης σημασίας είναι οι ζημιές στις αροτραίες εκτάσεις και τα κηπευτικά. Οι ζημιές στη γεωργία συμπληρώνονται και από τις έμμεσες ζημιές που προκύπτουν από καταστροφές σε σχετικές υποδομές (αποθήκες) αλλά και στον εξοπλισμό.

Ο κλάδος της κτηνοτροφίας επλήγη επίσης σοβαρά. Μέχρι τη σύνταξη αυτής της έκθεσης, οι σχετικές αποτιμήσεις δεν έχουν ολοκληρωθεί από τον ΕΛΓΑ, όμως οι εκτιμήσεις κάνουν λόγο για τεράστιες απώλειες σε ζωικό κεφάλαιο που συμπληρώνονται και από τις καταστροφές σχετικών υποδομών, όπως οι στάβλοι. Σε επόμενη φάση, η κτηνοτροφία της περιοχής μπορεί να δεχτεί επίσης ισχυρά πλήγματα από τις σχετικές απαγορεύσεις της βόσκησης, εάν αυτές δεν αποφασιστούν και με γνώμονα τη διατήρηση του κλάδου στην περιοχή. Στον Πίνακα 3 παρουσιάζεται το κτηνοτροφικό δυναμικό των περιοχών αυτών, προ των πυρκαγιών (δεν αναφέρονται χοίροι και πουλερικά).

Τέλος, ολοκληρώνοντας την αναφορά στις επιπτώσεις στο παραγωγικό δυναμικό, πρέπει οπωσδήποτε κανείς να αναφερθεί **στις επιπτώσεις στον τουρισμό**. Αυτές αναμένεται να είναι σημαντικές, καθώς σημειώθηκε σοβαρό πλήγμα στο οικιστικό κεφάλαιο, το οποίο αποτελούσε πόλο έλξης επισκεπτών, και στα λοιπά τουριστικά αξιοθέατα της περιοχής. Για το μέλλον υπάρχει φόβος για επέκταση αυτής της υποβάθμισης του τουριστικού προϊόντος, σε περίπτωση άναρχης χωροθέτησης αναπτυξιακών επενδύσεων και παρεμβάσεων.

Το κείμενο είναι αναδημοσίευση από την Ιστοσελίδα της WWF

αιχμές

Ρεζίλι των...σκυλιών

Όλοι οι Δήμοι της Ελλάδας συνηθίζουν τους καλοκαιρινούς μήνες να οργανώνουν πολιτιστικές εκδηλώσεις. Είναι ένας τρόπος να προβάλλουν τον πολιτισμό του τόπου τους, καλλιτέχνες, χορούς, τοπικά προϊόντα. Επίσης να ψυχαγωγήσουν αλλά και να ανεβάσουν το πολιτιστικό επίπεδο, τόσο των μονίμων κατοίκων όσο και των επισκεπτών, με καλλιτεχνικά σχήματα μουσικά-θεατρικά που είναι δύσκολο άλλες εποχές να προσεγγίσουν την ύπαιθρο.

Στα πλαίσια αυτά πιθανόν οργανώθηκε στη Ζαχάρω, στις αρχές Αυγούστου, εκδήλωση με θέμα... «Καλλιστεία σκύλων»!!!

Καθήκαμε και ο τουρισμός είχε μειωθεί ώστε να οργανωθούν... καλλιστεία «Μις παραλία»!

«Δεν πιάνει...»

Σε επίσκεψή μας το Μάρτιο στο Δημαρχείο, θέσαμε το θέμα αντιπυρικής προστασίας: «Μετά την πυρκαγιά, τα χωράφια δεν καλλιεργήθηκαν με αποτέλεσμα, τα χόρτα να ξεπεράσουν το ένα μέτρο και αφού το καλοκαίρι έρχεται, θα ξεραθούν και θα είναι επικίνδυνα για ανάφλεξη».

Αύγουστος 2008, φωτιά στο Χρυσόχωρι

Η διαβεβαίωση του Προέδρου του Δημοτικού Συμβουλίου, κ. Σχίζα, ήταν κατηγορηματική: «Δεν πιάνει... (φωτιά)».

Τρεις φορές όμως αναστατώθηκαν οι κάτοικοι το φετινό καλοκαίρι. Δεν πίστευαν στα μάτια τους βλέποντας και πάλι φωτιά. Τον Ιούνιο στη Γκρεμισμένη, τον Αύγουστο στο Χρυσόχωρι και στη Μίνθη.

Ευτυχώς, δεν ευνόησαν οι συνθήκες και αντιμετωπίστηκαν και οι τρεις έγκαιρα, χωρίς να πάρουν μεγάλη έκταση.

Δεν λέω, σωστή η απόφαση της Νομαρχίας για απαγόρευση της κυκλοφορίας στα δάση του Νομού τις βραδινές ώρες (από 17/7 έως 15/10/08) από τις 9 μ.μ. μέχρι τις 6 π.μ., αλλά εδώ οι φωτιές, μέρα μεσημέρι έπιασαν και οι δύο από αυτές όχι σε δάση, αλλά στα κάμνα!...

Καμένα – κομμένα...

Πόσα δέντρα σώθηκαν από τη φωτιά στο χωριό μας; Ελάχιστα. Μετριούνται στα δάχτυλα του χεριού μας. Και είναι κυρίως κάποιες μουριές, που αποδείχτηκε ότι έχουν μεγάλη αντοχή στη φωτιά. Τα άλλα, τα άγρια δέντρα ασφεντάμια, πλατάνια πουρνάρια κ.λπ. έγιναν στάχτη. Ένας πλάτανος στην πλατεία του Αι-Γιάννη σώθηκε από τη φωτιά για να θυσιάσει ο μισός ώστε να περάσει το κοντέινερ συμπατριώτη μας... Κοινοτικού Συμβούλου. Ένας παλιός ασφεντάμος στην καρδιά του χωριού ξαναζωντάνεψε, πρασίνισαν τα κλαδιά του, αλλά δεν προλάβαμε να τον χαρούμε. Θυσιάστηκε κι αυτός, ολόκληρος, για εργασίες στο σπίτι... Δημοτικού Συμβούλου!!!

Μνημεία

Ανεβαίνοντας για Αρτέμιδα - Μάκιστο περνάμε από τον τόπο μαρτυρίου των θυμάτων της πυρκαγιάς της 24/8/07. Το σκηνικό είναι συγκλονιστικό γιατί η κάθε οικογένεια έχει φτιάξει ένα δικό της ειconoστάσι και μένουν τα κεράκια αναμμένα μέρα και νύχτα.

Ο Δήμος Ζαχάρως, αμέσως μετά τον θάνατο του αείμνηστου θύματος της πυρκαγιάς και Δημοτικού Συμβούλου Αντώνη Κρέσπη, έσπευσε να φτιάξει στην πλατεία τον ανδριάντα του και μάλιστα να της δώσει το όνομά του.

Ερώτημα: Οι υπόλοιποι, τόσο άνθρωποι, νέοι, γέροι και κυρίως τα παιδιά που χάθηκαν εκείνη την ημέρα τόσο άδικα, δεν αξίζουν ένα μνημείο από τη δημοτική αρχή;

Το Μνημόσυνο

Στη συνεδρίαση της 13 Αυγούστου 2008 του Δημοτικού Συμβουλίου Ζαχάρως ετέθη η πρόταση από τη Δημοτική Αρχή για **«Καθιέρωση της 24ης Αυγούστου ως ημέρας μνήμης και αργίας» - «Δαπάνες επιμνημόσυνης δέησης αδικοκαμένων πυρκαγιάς 2007, ψήφιση πίστωσης».**

Στη συνεδρίαση παρευρέθηκαν οι συγγενείς των θυμάτων της πυρκαγιάς οι οποίοι εξοργίστηκαν με την πρόταση και προσπάθησαν να παρέμβουν και να αποτρέψουν μια τέτοια απόφαση.

Σε επιστολή την οποία υπογράφουν οι συγγενείς των θυμάτων και που δεν τους επιτρέπεται να διαβάσουν στην αίθουσα του Δημοτικού Συμβουλίου, μεταξύ άλλων αναφέρουν:

Αναηγοισθήκατε ποτέ, κύριοι σύμβουλοι:

Ποια ήταν τα έργα που κάνατε το 2007 (πριν από τη φωτιά), με τα χρήματα της Πολιτικής Προστασίας, έτσι ώστε να προστατέψετε τον πολίτη, τη ζωή του και την περιουσία του;

Μήπως τα έργα αυτά δεν έγιναν επειδή τα χρήματα της Πολιτικής Προστασίας αντί να διατεθούν για τα έργα που έπρεπε, ο δήμαρχος τα διέθεσε για άηλλα έργα, ένα χρόνο ίσως και λιγότερο πριν από τις φωτιές (όπως για παράδειγμα το γεφύρι στο Θολό, που το βάφτισε αντιπλημμυρικό);

«Δεν επιθυμούμε να κάνετε κανένα μνημόσυνο εσείς για τους δικούς μας ανθρώπους. Για την ακρίβεια, δεν δίνουμε τη συγκατάθεσή μας και ως συγγενείς τους, σας απαγορεύουμε να μνημονεύσετε τα ονόματα των δικών μας ανθρώπων.

Θεωρούμε πως προσβάλλεται η μνήμη τους όταν χρησιμοποιούνται για να φτιάξουν το προφίλ κάποιων ανθρώπων. Βρείτε άηλους τρόπους να φτιάξετε το προφίλ σας και να διαφημιστείτε και αφήστε τη μνήμη των δικών μας τουλάχιστον ανθρώπων.

Άηλωστε είναι οξύμωρο σχήμα απ' τη μια να χορεύετε στα πανηγύρια, να διοργανώνετε δεξιώσεις, ως και καλλιστεία σκύλων, και απ' την άλλη εκδηλώσεις για τη μνήμη των δικών μας ανθρώπων...».